

EUROPESE
COMMISSIE

Straatsburg, 17.6.2025
COM(2025) 828 final

2025/0180 (COD)

Voorstel voor een

VERORDENING VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

inzake de uitfasering van de invoer van Russisch aardgas en de verbetering van de monitoring van potentiële energieafhankelijkheid, en tot wijziging van Verordening (EU) 2017/1938

{SWD(2025) 830 final}

TOELICHTING

1. ACHTERGROND VAN HET VOORSTEL

• Motivering en doel van het voorstel

De onwettige grootschalige invasie van Oekraïne door de Russische Federatie in februari 2022 heeft duidelijk gemaakt dat de afhankelijkheid van gasinvoer uit Rusland dramatische gevolgen heeft voor de markten en de veiligheid, en dus aanzienlijke negatieve effecten heeft op de economie van de Unie. Het conflict heeft de mondiale toeleveringsketens ernstig verstoord en geleid tot scherpe stijgingen van de energieprijzen en aanzienlijke volatiliteit op de markten. Ten gevolge hiervan zijn de handelsrelaties tussen de Unie en Rusland aanzienlijk verslechterd.

De energiesector is zwaar getroffen. Rusland gebruikte het feit dat de Unie afhankelijk was van Russische energie immers als dwang- en manipulatiemiddel. De afhankelijkheid van Russische energie maakte de Unie en haar lidstaten kwetsbaar voor verstoringen en prijschommelingen, met verreikende gevolgen voor de hele economie. De stijging van de energieprijzen ondermijnde het concurrentievermogen van de EU-industrie, en uiteindelijk ook de economische stabiliteit en groeivoorzichten van de Unie.

Dit is niet de eerste keer dat Rusland de voorzieningszekerheid van de Unie bedreigt door de gasstroom naar Europa te onderbreken, zoals uiteengezet in het bij dit wetgevingsvoorstel gevoegde werkdocument van de diensten van de Commissie. In het werkdocument wordt uitgelegd hoe Rusland systematisch misbruik heeft gemaakt van de leveringsafhankelijkheid, ten koste van de economie en de economische veiligheid van de Unie. Dit blijkt uit diverse mededingingsonderzoeken, en met name uit de beperkingen of verstoringen van de gastoevoer door Rusland in 2006, 2009 en 2014, alsook uit de opzettelijke beperking van de gasstromen en de opslagvulniveaus in de aanloop naar de grootschalige invasie van Oekraïne door de Russische Federatie in het najaar van 2021. Nadat de aanvalsoorlog van de Russische Federatie tegen Oekraïne van start was gegaan, gebruikte Rusland de afhankelijkheid van de Unie om een ernstige energie- en economische veiligheids crisis te veroorzaken in de Unie, waarbij leveringen strategisch werden onderbroken of beperkt om de energieprijzen hoog te houden¹.

Er zijn al verscheidene mededingingsonderzoeken gevoerd naar Gazprom, de door de Russische staat gecontroleerde onderneming met een monopolie op de uitvoer van gas, wegens verboden voor contractpartners om gas door te verkopen (“bestemmingsclausules”), prijsmisbruiken of pogingen om contractpartners onder druk te zetten. De Russische Federatie en haar energiemaatschappijen kunnen dan ook niet door de Unie als betrouwbare energiehandelspartners worden beschouwd.

De verstoringen van de voorziening hebben geleid tot zeer ernstige problemen voor de energievoorzieningszekerheid in de Unie en hebben elf lidstaten er in 2022 toe gedwongen een energiecrisis af te kondigen overeenkomstig artikel 11 van Verordening (EU) 2017/1938. Het effect op de prijzen was ongekend: in 2022 bedroeg de gemiddelde spotprijs voor gas 125

¹ Zie met name het bij dit voorstel voor een verordening gevoegde werkdocument van de diensten van de Commissie “*Assessing the impact of measures to phase out Russian gas imports and improve the monitoring of potential energy dependencies*” van 17 juni 2025 (hierna “*Effectbeoordeling*”) (SWD(2025) 830 final), blz. 1 tot en met 15.

EUR/MWh, zes tot acht keer hoger dan vóór de crisis. De gevolgen van de crisis waren voelbaar in de hele Unie. Zelfs lidstaten die niet rechtstreeks werden getroffen door de verstoring van de gasstromen uit Rusland, kregen af te rekenen met een scherpe stijging van de energieprijzen. De gascrisis had ook gevolgen voor de elektriciteitssector, aangezien energieopwekking met gas vaak de prijsbepalende technologie is op de groothandelsmarkten voor elektriciteit. In augustus 2022 schoten de groothandelsprijzen voor elektriciteit in Europa omhoog tot een gemiddelde van meer dan 400 EUR/MWh. In de meeste lidstaten lieten de prijzen gedurende enkele dagen zelfs een piek optekenen van meer dan 500 EUR/MWh. Dit had ernstige gevolgen voor het energiesysteem van de Unie, die doorsijpelden naar de retailmarkten en de eindconsumenten, aangezien de economie van de Unie afhankelijk is van een stabiele en voorspelbare energievoorziening.

Het gebruik van energie als wapen door Rusland had niet alleen gevolgen voor de energievoorzieningszekerheid, maar bracht ook ernstige schade toe aan de economie van de Unie in haar geheel. De energieprijzen leidden tot hoge inflatie, met pieken van meer dan 10% in 2022. De recente crisis heeft aangetoond dat betrouwbare handelsbetrekkingen met partners die energieproducten leveren van cruciaal belang zijn om de marktstabiliteit te behouden en de gezondheid en het leven van de burgers, alsook de essentiële veiligheidsbelangen van de Unie te beschermen.

Naar aanleiding van de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne in februari 2022 en overeenkomstig de Verklaring van Versailles die de staatshoofden en regeringsleiders op 11 maart 2022 hebben afgelegd, heeft de Commissie op 18 mei 2022 het REPowerEU-plan² opgestart om onze energievoorziening op veilige, duurzame en betaalbare wijze te diversifiëren en volledig af te stappen van energie-invoer uit Rusland. Dit plan vormt de voortzetting van een reeds lang bestaand diversificatiebeleid dat is omschreven in de Europese strategie voor energiezekerheid uit 2014³ en de strategie voor een energie-unie uit 2015⁴. Sinds 2022 werken de EU en haar lidstaten aan de uitvoering van het REPowerEU-plan om energie te besparen, de transitie naar schone energie te versnellen, de binnenlandse productie van energie te stimuleren, de laatste hand te leggen aan belangrijke infrastructuur om verdere diversificatie van de gasvoorziening mogelijk te maken, en de energiediplomatie van de EU te versterken. Daardoor is de Unie erin geslaagd de invoer van Russisch gas tussen 2021 en 2023 met meer dan 70% te verminderen, van 150 bcm naar 43 bcm, en de energieprijzen aanzienlijk te doen dalen in vergelijking met de pieken uit 2022.

Ondanks de aanzienlijke vooruitgang en de stopzetting van de doorvoer van Russisch gas door Oekraïne aan het eind van 2024, wordt er nog steeds Russisch gas ingevoerd in de Unie. In 2025 zal naar schatting 13% van alle gas dat in de Unie wordt ingevoerd, afkomstig zijn uit Rusland. Aangezien er dus nog steeds een aanzienlijk volume aan Russisch gas naar de Unie stroomt, heeft de Commissie in de routekaart voor het beëindigen van de invoer van Russische energie van 6 mei 2025¹³ een wetsvoorstel aangekondigd om de invoer van Russisch gas volledig uit te faseren en het bestaande kader voor energieafhankelijkheid te verbeteren.

Bovendien wordt in bepaalde lidstaten ook een aanzienlijk gedeelte van de lng-invoercapaciteit gecontroleerd door Russische bedrijven, met het risico dat deze capaciteitsrechten kunnen worden gebruikt om capaciteit te hamsteren en zo de invoer uit

² COM(2022) 230 final.

³ COM(2014) 330 final.

⁴ COM(2015) 80 final.

alternatieve bronnen te belemmeren. In het verleden heeft het hamsteren van gasopslagcapaciteit geleid tot ernstige marktverstoringen, prijsstijgingen en bedreigingen voor kritieke veiligheidsmaatregelen⁵.

Al meer dan een decennium toont de Russische Federatie zich systematisch een onbetrouwbare partner door gas als wapen te gebruiken en de energiemarkten te manipuleren, ten nadele van de essentiële internationale veiligheidsbelangen van de Unie. De resterende invoer van Russisch gas vormt dan ook een aanzienlijk risico voor de economische veiligheid van de Unie en met name voor de energievoorzieningszekerheid, met mogelijke schadelijke effecten voor de economie en de maatschappij. Op dit ogenblik betaalt de Unie nog steeds meer dan 15 miljard euro per jaar voor de invoer van Russisch gas. Gezien de risico's voor de veiligheid van de Unie is het noodzakelijk aanvullende maatregelen te nemen om deze invoer stop te zetten. Gelet op de voorzieningszekerheid en marktoverwegingen moet echter worden erkend dat een volledige uitfasering van energieleveringen uit de Russische Federatie een geleidelijk proces moet zijn. Gezien de essentiële rol die lng naar verwachting zal spelen in de diversificatie van de energievoorziening in Europa, is het ook van cruciaal belang dat het verbod op de invoer van gas gepaard gaat met een maatregel die het leveren van lng-terminaldiensten aan bepaalde entiteiten beperkt.

Zoals uiteengezet in de routekaart van 6 mei 2025 zal de Commissie systematische maatregelen voorstellen om de resterende invoer van gas, olie en kernenergie uit de Russische Federatie stop te zetten.

De Commissie heeft zorgvuldig beoordeeld welke gevolgen een eventueel verbod op de invoer van Russisch aardgas en op de levering van lng-terminaldiensten aan Russische entiteiten zou hebben. Sinds 2022 zijn voorbereidende werkzaamheden uitgevoerd en zijn diverse gedetailleerde analyses van de gevolgen van een totale uitfasering van Russisch gas gepubliceerd⁶, en de Commissie kan ook gebruikmaken van tal van studies van externe deskundigen en agentschappen. Voortbouwend op de door de Commissie uitgevoerde effectbeoordeling⁷, zoals uiteengezet in het werkdocument van de diensten, heeft de voorgestelde verordening tot doel effectief bij te dragen tot het stopzetten van de afhankelijkheid van de Unie en haar blootstelling aan de aanzienlijke risico's voor de handel en de energiezuikerheid die voortvloeien uit de invoer van gas en olie uit de Russische Federatie. Indien niets wordt gedaan aan de resterende afhankelijkheid zou de Unie bijzonder kwetsbaar zijn voor onvoorspelbare dwangmaatregelen van de Russische Federatie.

De voorgestelde verordening heeft tot doel de invoer van leidinggas en vloeibaar aardgas (lng) dat afkomstig is uit of rechtstreeks of onrechtstreeks wordt uitgevoerd door de Russische Federatie resoluut uit te faseren, zodat het geen toegang meer krijgt tot de markt van de Unie.

Aangezien de meeste lidstaten en marktdeelnemers hun leveringsrelaties met de Russische Federatie sinds 2022 hebben stopgezet, houdt dit voorstel in dat gasinvoer op basis van *nieuwe contracten* die na 17 juni 2025 zijn gesloten, met ingang van 1 januari 2026 is

⁵ Zie de effectbeoordeling, blz. 36.

⁶ Zie bijvoorbeeld het werkdocument van de diensten van de Commissie Implementing the REPower EU Action Plan: Investment Needs, Hydrogen Accelerator and Achieving the Bio-Methane Targets, SWD(2022)230 final bij de Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Europese Raad, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's, REPowerEU Plan, COM(2022)230 final, 18 mei 2022; en de ENTSOG-simulatie ([Security of Supply Simulation | ENTSOG](#)). .

⁷ Waarin potentiële economische en veiligheidsrisico's en juridische overwegingen worden geanalyseerd.

verboden. In deze verordening is bepaald dat de invoer op basis van *bestaande contracten* tegen eind 2027 volledig moet worden stopgezet. Zoals uiteengezet in de effectbeoordeling kunnen de resterende gasvolumes worden uitgefaseerd zonder significante economische gevolgen of risico's voor de voorzieningszekerheid, omdat er voldoende alternatieve leveranciers zijn op de wereldmarkt voor gas, de gasmarkt van de Unie goed onderling verbonden is en er voldoende invoerinfrastructuur beschikbaar is. Deze verordening houdt dan ook rekening met de complexiteit van de uitfasering van de invoer op basis van verschillende types contracten en stelt voor dat het invoerverbod op basis van nieuwe contracten ingaat na de inwerkingtreding van deze verordening.

Kortlopende contracten, d.w.z. contracten voor afzonderlijke of meerdere leveringen van aardgas met een duur van minder dan één jaar, hebben betrekking op kleinere volumes dan de grote meerjarige leveringscontracten die importeurs hebben gesloten met Russische bedrijven. Deze bestaande contracten zullen in elk geval bijna zijn afgelopen wanneer deze verordening in werking treedt. Het risico van deze bestaande kortlopende contracten voor de economische veiligheid lijkt dan ook klein te zijn. Daarom moeten bestaande kortlopende contracten worden vrijgesteld van de onmiddellijke toepassing van het invoerverbod en moet worden voorzien in een overgangsfase tot 17 juni 2026. Importeurs met langlopende contracten kunnen meer tijd nodig hebben om alternatieve aanvoerroutes en bronnen te vinden, mede omdat dergelijke contracten gewoonlijk betrekking hebben op aanzienlijk grotere volumes dan kortlopende contracten. Daarom wordt voorzien in een overgangsperiode alvorens het invoerverbod van toepassing wordt op deze contracten.

Om de succesvolle lng-invoer uit alternatieve betrouwbare bronnen effectief te garanderen, is het van cruciaal belang dat lng-terminals in de Unie de overeenkomstige invoercapaciteit ter beschikking stellen van deze leveranciers. Aangezien een aanzienlijk gedeelte van de lng-capaciteit in Europa wordt gecontroleerd door Russische entiteiten, bestaat het risico dat Rusland alternatieve invoer door niet-Russische leveranciers zal belemmeren door geboekte capaciteit niet vrij te geven, zelfs als deze niet wordt gebruikt ("hamsteren"), of door andere concurrentieverstorende praktijken toe te passen. Om het verbod op de invoer van Russisch aardgas te versterken, stelt de voorgestelde verordening de overeenkomstige invoercapaciteit in lng-terminals beschikbaar voor alternatieve leveranciers door het verlenen van lng-terminaldiensten aan klanten uit Rusland of klanten die onder controle staan van Russische ondernemingen met ingang van 1 januari 2028 te verbieden. Deze maatregel zal tot gevolg hebben dat terminalcapaciteit beschikbaar komt voor alternatieve leveranciers, dat de veerkracht van de energiemarkt wordt versterkt en dat problemen die zich in het verleden voordeden met marktverstoring, prijsstijgingen en bedreigingen voor de veiligheid, worden aangepakt.

In tegenstelling tot andere goederen is aardgas een homogeen basisproduct dat in grote volumes wordt verhandeld en vaak meerdere keren wordt doorverkocht tussen handelaars op groothandelsniveau. Voor een effectieve toepassing van het verbod op de invoer van Russisch aardgas voert de voorgestelde verordening mechanismen in om de transparantie, monitoring en traceerbaarheid van Russisch gas op de markten van de Unie te versterken. Aangezien het bijzonder complex is om de herkomst van aardgas te traceren en Russische leveranciers wellicht zullen proberen de bepalingen van de voorgestelde verordening te omzeilen, zullen importeurs van Russisch gas de douaneautoriteiten alle nodige informatie moeten verstrekken om de beperkingen op gasinvoer uit de Russische Federatie te kunnen toepassen. Deze verordening moet een uitgebreid kader vaststellen om de werkelijke herkomst en de plaats van uitvoer van in de Unie ingevoerd aardgas te bepalen.

Om deze inspanningen te ondersteunen, moeten de douaneautoriteiten de uitwisseling van informatie met regelgevende instanties, bevoegde autoriteiten, het Agentschap voor de samenwerking tussen energieregulators (ACER) en de Commissie stimuleren teneinde de bepalingen van deze verordening toe te passen. Deze samenwerking moet het mogelijk maken de toepassing en naleving van de uitfaseringsdoelstellingen doeltreffend te monitoren. ACER moet zijn deskundigheid ter beschikking stellen voor het toezicht op de uitvoering van deze verordening en een verslag publiceren waarin een overzicht van de contracten voor de invoer van Russisch gas wordt gegeven en het effect van de diversificatie op de energiemarkten wordt beoordeeld.

De voorgestelde verordening zet een nieuw transparantie- en monitoringkader op via wijzigingen van artikel 14 van Verordening (EU) 2017/1938, waarbij importeurs van uit Rusland afkomstig aardgas worden verplicht gedetailleerde informatie over hun contracten te verstrekken aan de Commissie en de nationale bevoegde autoriteiten. De gascrisis van 2022 en 2023 heeft ons geleerd dat uitgebreide informatie over leveringsafhankelijkheid van cruciaal belang is om de gasvoorzieningszekerheid in de Unie te beoordelen voor wat gas uit Rusland betreft. Deze verordening verplicht importeurs van aardgas uit Rusland dan ook om de Commissie alle informatie te bezorgen die nodig is om eventuele risico's voor de gashandel en de voorzieningszekerheid effectief te beoordelen. Die informatie moet belangrijke parameters van de relevante gasleveringscontracten bevatten, of zelfs volledige gedeelten van de tekst, met uitzondering van informatie over de prijs, als dit noodzakelijk is om de context van bepaalde clausules of verwijzingen naar andere bepalingen in het contract te begrijpen. Importeurs moeten wijzigingen in de contractvoorwaarden onmiddellijk na de regelgevende vaststelling melden om de nauwgezette monitoring van de invoer van Russisch gas in de Unie te vergemakkelijken. Bij het toezicht op de gasvoorzieningszekerheid in de Unie moet de Commissie ook rekening houden met informatie over invoer die door douaneautoriteiten wordt verstrekt en informatie die is opgenomen in nationale diversificatieplannen van de lidstaten. Samen met de versterkte samenwerking met de nationale douaneautoriteiten zal deze uitgebreide gegevensreeks de Commissie alle nodige gedetailleerde informatie verschaffen over Russische leveringscontracten.

Uit ervaring met de aangekondigde uitfasering van Russische aardgasleveringen via Oekraïne is gebleken dat een goede voorbereiding en coördinatie, in een geest van solidariteit, effectief kan voorkomen dat zich marktverstoringen of eventuele leveringsproblemen ten gevolge van veranderende aardgasleveranciers voordoen. De verordening verplicht de lidstaten een proactieve rol te spelen door nationale diversificatieplannen op te stellen die gericht zijn op de uitfasering van Russisch aardgas, zodat ze zich op gecoördineerde wijze kunnen voorbereiden op de volledige uitfasering van Russisch gas in 2028 en de markt voldoende tijd krijgt om te anticiperen op de daaruit voortvloeiende wijzigingen, zonder risico's voor de zekerheid van de gasvoorziening of significante gevolgen voor de energieprijzen. Deze plannen moeten precieze maatregelen bevatten, samen met mijlpalen voor de geleidelijke stopzetting van rechtstreekse of onrechtstreekse invoer van Russisch gas. De nationale diversificatieplannen zullen de Commissie in staat stellen te coördineren en, indien nodig, advies te geven met betrekking tot diversificatiemaatregelen. De analyse van de nationale diversificatieplannen door de Commissie moet uitmonden in een verslag en, indien nodig, aanbevelingen voor EU-brede maatregelen om de afhankelijkheid van Russisch gas sneller af te bouwen.

De voorgestelde verordening heeft niet alleen betrekking op de invoer van gas, maar verplicht de lidstaten ook om diversificatieplannen op te stellen voor de uitfasering van olie-invoer uit Rusland. Zij streeft naar informatie en coördinatie betreffende de volledige stopzetting van olieleveringen tegen eind 2027, zoals aangekondigd in de Verklaring van Versailles.

Deze uniforme aanpak wijst op een uitgebreide en gezamenlijke strategie, gebaseerd op het beginsel van solidariteit, die tot doel heeft op gecoördineerde wijze een einde te maken aan de energieafhankelijkheid van de Russische Federatie, en tegelijk het streven van de Unie naar een onafhankelijk en veerkrachtig energiesysteem te bevestigen.

- **Verenigbaarheid met bestaande bepalingen op het beleidsterrein**

Dit voorstel bouwt voort op de REPowerEU-mededeling van mei 2022⁸ en de Verklaring van Versailles van de staatshoofden en regeringsleiders⁹, waarin een oproep werd gedaan om een einde te maken aan Europa's afhankelijkheid van Russische energie door de energie-efficiëntie te versterken, de uitrol van hernieuwbare energie te versnellen en de leveringen te diversifiëren, alsook op de eerdere maatregelen die de Unie en haar lidstaten op basis daarvan hebben genomen. Dit voorstel werd aangekondigd in de Mededeling van de Commissie “Routekaart voor beëindiging van de invoer van Russische energie” van 6 mei 2025¹⁰ (de “REPowerEU-routekaart”).

Aangezien Rusland beperkingen van de gastoevoer als wapen gebruikt, de markten manipuleert en inkomsten uit aardgas gebruikt om de oorlog te financieren, mogen de lidstaten, overeenkomstig artikel 6, lid 7, en artikel 8, lid 7, van Verordening (EU) 2024/1789 inzake de interne markten voor hernieuwbaar gas, aardgas en waterstof, evenredige maatregelen nemen door het uitbrengen van biedingen voor capaciteit op gasentriepunten en lng-terminals door individuele netgebruikers in te perken, met name voor leveringen uit Rusland en Belarus. Deze maatregelen hebben tot doel essentiële veiligheidsbelangen te beschermen en kunnen indien nodig worden verlengd, maar moeten in overeenstemming zijn met internationale verplichtingen, met inbegrip van artikel XXI van de Algemene Overeenkomst betreffende tarieven en handel (GATT).

Dergelijke maatregelen moeten de in het REPowerEU-plan uiteengezette doelstellingen van de Unie om de afhankelijkheid van Russische fossiele brandstoffen te beperken, ondersteunen. Alvorens de lidstaten de maatregelen toepassen, moeten ze de Commissie en de andere mogelijk getroffen lidstaten raadplegen, met name gezien de mogelijke gevolgen voor de veiligheid van de leveringen op EU-niveau en voor de andere mogelijk getroffen lidstaten, overeenkomstig het beginsel van energiesolidariteit. Deze aanpak garandeert dat verdere stappen worden genomen op weg naar energieonafhankelijkheid en dat een passend en goed gecoördineerd antwoord wordt gegeven op bedreigingen.

De voorgestelde verordening bouwt voort op deze bepalingen van Verordening (EU) 2024/1789 en werkt de bestaande tekortkomingen van die bepalingen weg. Dergelijke individuele maatregelen van lidstaten lijken echter niet te volstaan om het algemene probleem van de afhankelijkheid van gasinvoer uit Rusland aan te pakken. De voorgestelde verordening moet dan ook een beter gecoördineerd invoerverbod op EU-niveau opleggen. Artikel 6, lid 7, en artikel 8, lid 7, van Verordening (EU) 2024/1789 staan toe dat de lidstaten bepaalde individuele acties ondernemen om de invoer van lng of leidinggas uit Rusland te voorkomen, maar deze bepalingen voorzien niet in een gemeenschappelijk en gecoördineerd kader voor dergelijke maatregelen. De nationale maatregelen om de Russische invoer te beperken verschillen qua toepassingsgebied en inhoud, met name wat betreft de toepasselijke maatregelen om omzeiling te voorkomen. Dit gebrek aan coördinatie leidt tot risico's van

⁸ COM(2022) 230 final.

⁹ [Verklaring van Versailles](#), 10 en 11 maart 2022.

¹⁰ COM(2025) 440 final.

versnippering op de interne markt. Dit voorstel moet deze risico's wegwerken door duidelijke regels vast te stellen betreffende de verplichtingen voor importeurs en de uitwisseling van informatie tussen alle betrokken autoriteiten.

De afhankelijkheid van Rusland bestaat niet alleen op het gebied van gasinvoer. Zoals in detail uiteengezet in de REPowerEU-routekaart, levert Rusland ook allerlei nucleair materiaal aan de Unie, waardoor de sector kernenergieproductie en andere nucleaire sectoren worden blootgesteld aan soortgelijke risico's voor de economische veiligheid als op het gebied van aardgas. Door Rusland geleverde producten in de nucleaire sector zijn echter complex; ze hebben betrekking op natuurlijk, omgezet en verrijkt uranium, splijtstofelementen, reserveonderdelen, onderhoudsdiensten en medische radio-isotopen. Ook de rechtsgrondslag voor maatregelen in de nucleaire sector wijkt enigszins af van die van deze verordening. Het is dan ook passend de wetgevingsvoorstellen voor maatregelen op het gebied van gas en olie los te koppelen van die voor maatregelen in de nucleaire sector.

Dit voorstel is ook in overeenstemming met het op 28 januari 2025 gepresenteerde en recentelijk door het Europees Parlement bekrachtigde voorstel van de Commissie om douanerechten op te leggen voor meststoffen en bepaalde landbouwproducten afkomstig uit Rusland en Belarus, en zo de afhankelijkheid van de Unie van die invoer te beperken¹¹. De voorgestelde maatregelen met betrekking tot het gemeenschappelijk handelsbeleid van de Unie hebben tot doel de invoer van deze goederen aanzienlijk te beperken, ongeacht of zij afkomstig zijn uit Rusland en Belarus of rechtstreeks of onrechtstreeks door deze landen worden uitgevoerd. Naar verwachting zal het opleggen van douanerechten leiden tot verdere diversificatie van de meststoffenproductie in de Unie.

Meer in het algemeen wordt er met de voorgestelde verordening naar gestreefd de economische veiligheid van de Unie op het gebied van energievoorziening te versterken. Het voorstel is derhalve samenhangend met en bouwt voort op de strategie voor economische veiligheid van de EU¹² en de in dat kader genomen maatregelen, met name de voorstellen van de Commissie voor:

de verdere versterking van de bescherming van de veiligheid en de openbare orde in de Unie door de screening van buitenlandse investeringen in de EU te verbeteren¹³;

het stimuleren van besprekingen en maatregelen voor meer Europese coördinatie op het gebied van uitvoercontroles, met volledige inachtneming van de bestaande multilaterale regelingen en de prerogatieven van de lidstaten¹⁴;

het raadplegen van de lidstaten en belanghebbenden om potentiële risico's in kaart te brengen die voortvloeien uit investeringen buiten de EU in een beperkt aantal technologieën¹⁵;

het bevorderen van verdere besprekingen over manieren om onderzoek en ontwikkeling op het gebied van technologieën met potentieel voor tweërlei gebruik beter te ondersteunen¹⁶;

¹¹ Voorstel voor een Verordening van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van de douanerechten die van toepassing zijn op de invoer van bepaalde goederen van oorsprong uit of rechtstreeks of onrechtstreeks uitgevoerd uit de Russische Federatie en de Republiek Belarus, COM(2025) 34 final 2025/0021 (COD).

¹² JOIN(2024) 20 final.

¹³ COM(2024) 23 final.

¹⁴ COM(2024) 25 final.

¹⁵ COM(2024) 24 final.

een aanbeveling van de Raad voor maatregelen die gericht zijn op het versterken van de veiligheid van onderzoek op nationaal en sectoraal niveau¹⁷.

- **Verenigbaarheid met andere beleidsterreinen van de Unie**

Het voorgestelde invoerverbod op aardgas dat afkomstig is of rechtstreeks of onrechtstreeks wordt ingevoerd uit de Russische Federatie, en de begeleidende maatregelen van het voorstel met betrekking tot betere monitoring van energie-invoer uit Rusland, zijn samenhangend met de beperkende maatregelen die de Unie heeft genomen naar aanleiding van de militaire agressie van Rusland tegen Oekraïne. Het invoerverbod op aardgas en de begeleidende maatregelen in de voorgestelde verordening, zowel voor aardgas als voor olie, voldoen dan ook aan artikel 21, lid 3, van het Verdrag betreffende de Europese Unie, waarin bepaald is dat de verschillende gebieden van het externe optreden van de Unie onderling en met het overige beleid van de Unie samenhangend moeten zijn. Het invoerverbod voldoet ook aan artikel 207, lid 1, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU), waarin bepaald is dat de gemeenschappelijke handelspolitiek wordt gevoerd in het kader van de beginselen en doelstellingen van het externe optreden van de Unie.

2. RECHTSGRONDSLAG, SUBSIDIARITEIT EN EVENREDIGHEID

- **Rechtsgrondslag**

De rechtsgrondslag van het voorstel wordt gevormd door artikel 207 en artikel 194, lid 2, VWEU. Artikel 207 VWEU is de rechtsgrondslag voor de voorgestelde handelsmaatregelen in het kader van het gemeenschappelijk handelsbeleid van de Unie, waarbij de invoer van aardgas dat afkomstig is of rechtstreeks of onrechtstreeks wordt ingevoerd uit de Russische Federatie wordt verboden en een verbod wordt opgelegd om in lng-terminals in de EU diensten te verlenen aan klanten die afkomstig zijn uit de Russische Federatie of worden gecontroleerd door personen uit de Russische Federatie. De in dit voorstel opgesomde maatregelen betreffende i) de indiening van relevante informatie door aardgasimporteurs en de uitwisseling van die informatie tussen relevante nationale autoriteiten in de lidstaten en de Commissie, ii) de opstelling door de lidstaten van diversificatieplannen voor de uitfasering van aardgas en olie uit Rusland, en iii) de versterking van de transparantie van leveringscontracten voor Russisch aardgas, aan de hand van wijzigingen van Verordening (EU) 2017/1938, hebben artikel 194, lid 2, VWEU als rechtsgrondslag.

- **Subsidiariteit (bij niet-exclusieve bevoegdheid)**

De gemeenschappelijke handelspolitiek is een exclusieve bevoegdheid van de Unie, overeenkomstig artikel 3, lid 1, punt e), VWEU. Het subsidiariteitsbeginsel is derhalve niet van toepassing.

De overige maatregelen in de voorgestelde verordening met betrekking tot aardgas, die moeten worden vastgesteld op basis van artikel 194, lid 2, VWEU, zoals i) de indiening van relevante informatie door importeurs van aardgas en de uitwisseling van die informatie tussen relevante nationale autoriteiten in de lidstaten en de Commissie, ii) de opstelling door de lidstaten van diversificatieplannen voor de uitfasering van Russisch aardgas, en iii) de versterking van de transparantie van contracten voor de levering van Russisch aardgas, zijn noodzakelijk voor de effectieve toepassing van het EU-verbod op de invoer van Russisch

¹⁶ COM(2024) 27 final.

¹⁷ COM(2024) 26 final.

aardgas. Ook de maatregelen met betrekking tot de opstelling en monitoring van nationale diversificatieplannen voor olie moeten worden vastgesteld op basis van artikel 194, lid 2, en moeten op het niveau van de Unie worden gecoördineerd om de doelstelling van uitfasering van Russische olie op effectieve en gecoördineerde wijze te bereiken.

- **Evenredigheid**

Dit voorstel is in overeenstemming met het evenredigheidsbeginsel. De voorgestelde maatregelen zijn geschikt en noodzakelijk om de nagestreefde doelstellingen te bereiken en leggen de ondernemingen en lidstaten geen lasten op die onevenredig zijn met deze doelstellingen.

De voorgestelde kernmaatregel houdt in dat de invoer van gas op basis van nieuwe contracten die na 17 juni 2025 zijn gesloten, met ingang van 1 januari 2026 is verboden, en dat de resterende gasinvoer op basis van bestaande contracten wordt verboden tegen 17 juni 2026 voor kortlopende contracten en tegen eind 2027 voor langlopende contracten. Het is duidelijk dat een volledig verbod op de invoer van Russisch aardgas geschikt is om de doelstelling, namelijk het beëindigen van de afhankelijkheid van de Unie van dergelijke invoer, te bereiken. Zoals uiteengezet in deze toelichting hebben alle andere maatregelen die sinds februari 2022 door de Unie en haar lidstaten zijn genomen bepaalde effecten van de energiecrisis ten gevolge van de grootschalige Russische invasie van Oekraïne weliswaar beperkt, maar deze maatregelen volstonden niet om die doelstelling volledig te bereiken, zoals blijkt uit het feit dat er nog steeds aanzienlijke volumes Russisch aardgas worden ingevoerd in de Unie. Om de doelstelling - het beëindigen van de afhankelijkheid van de Unie van Russische gasinvoer - te bereiken, is het dan ook noodzakelijk een volledig invoerverbod op te leggen. Gezien de ernstige risico's voor de energievoorzieningszekerheid en, uiteindelijk, de algemene economische veiligheid en autonomie van de Unie, zijn de gevolgen van de maatregel op de getroffen lidstaten en gasmaatschappijen evenmin onevenredig met die doelstelling. Bovendien worden die gevolgen verzacht door de geleidelijke invoering van het invoerverbod, dat in eerste instantie alleen betrekking heeft op nieuwe contracten, terwijl invoer op basis van bestaande langlopende contracten mag voortduren tot eind 2027.

Het verbod om vanaf 1 januari 2026 in lng-terminals in de Unie diensten te verlenen aan klanten uit de Russische Federatie is passend en noodzakelijk om de doelstelling te bereiken, namelijk ervoor zorgen dat lng-terminals in de Unie de overeenkomstige invoercapaciteit ter beschikking stellen van alternatieve leveranciers, dat de veerkracht van de energiemarkt wordt versterkt en dat problemen die zich in het verleden voordeden met marktverstoring, prijsstijgingen en bedreigingen voor de veiligheid, worden aangepakt. Gezien het belang van die doelstellingen zijn de gevolgen van deze maatregel voor verleners en klanten van lng-terminaldiensten evenmin onevenredig met die doelstellingen.

De begeleidende maatregelen:

- i) de indiening van relevante informatie door importeurs van aardgas en de uitwisseling van die informatie tussen relevante nationale autoriteiten in de lidstaten en de Commissie,
- ii) de opstelling door de lidstaten van diversificatieplannen voor de uitfasering van Russisch aardgas, en
- iii) de versterking van de transparantie van contracten voor de levering van Russisch aardgas,

zijn passend en noodzakelijk voor de effectieve toepassing en monitoring van het verbod op de invoer van Russisch aardgas en leggen, gezien de belangen die op het spel staan, geen lasten op aan lidstaten en gasmaatschappijen die onevenredig zijn met het nagestreefde doel.

Ten slotte is de voorgestelde verplichting voor de lidstaten om nationale diversificatieplannen voor de uitfasering van olie-invoer uit Rusland op te stellen en te presenteren tegen eind 2027, een geschikt, noodzakelijk en evenredig middel om de uitfasering te faciliteren in lidstaten waaraan ontheffingen zijn toegekend van de bestaande EU-sancties op de invoer van Russische olie.

- **Keuze van het instrument**

Gezien de behoefte aan een bindende, rechtstreeks toepasselijke handeling en de noodzaak om snel op te treden in reactie op een imminente bedreiging van de energievoorzieningszekerheid van de Unie, is een verordening het enige passende instrument om te garanderen dat de voorgestelde maatregelen om de invoer van Russisch gas in de Unie op gecoördineerde wijze uit te faseren in de hele Unie, effectief en efficiënt zijn.

3. EVALUATIE, RAADPLEGING VAN BELANGHEBBENDEN EN EFFECTBEOORDELING

- **Evaluatie van bestaande wetgeving en controle van de resultaatgerichtheid ervan**

Niet van toepassing.

- **Raadpleging van belanghebbenden**

Niet van toepassing.

- **Bijeenbrengen en gebruik van expertise**

Niet van toepassing.

- **Effectbeoordeling**

De gevolgen van een uitfasering van Russisch gas voor de energiemarkten en de bredere economie van de EU zijn intensief geanalyseerd door de Commissie sinds de eerste onderbrekingen van de leveringen door Rusland. De resultaten van de uitgebreide analyses van de in de voorgestelde verordening opgenomen maatregelen zijn samengevat in de effectbeoordeling bij dit voorstel.

- **Resultaatgerichtheid en vereenvoudiging**

Niet van toepassing.

- **Grondrechten**

Dit voorstel kan gevolgen hebben voor bepaalde grondrechten die zijn vastgelegd in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, met name het recht op vrijheid van ondernemerschap (artikel 16) en het recht op eigendom (artikel 17). Zoals hierboven uitgelegd, zijn de voorgestelde beperkingen van die grondrechten echter noodzakelijk en evenredig gezien de nagestreefde doelstelling van algemeen belang en eerbiedigen zij de wezenlijke inhoud van die rechten. De maatregelen voldoen derhalve aan de in artikel 52, lid 1, van het Handvest gestelde eisen voor dergelijke beperkingen.

4. GEVOLGEN VOOR DE BEGROTING

Het financieel memorandum bevat nadere informatie over de gevolgen van de voorgestelde verordening voor de begroting.

5. OVERIGE ELEMENTEN

- **Uitvoeringsplanning en regelingen betreffende controle, evaluatie en rapportage**

Uiterlijk op 1 maart 2026 moeten de lidstaten nationale diversificatieplannen opstellen met concrete acties en termijnen om de invoer van aardgas en olie uit Rusland stop te zetten overeenkomstig de voorgestelde verordening.

De douaneautoriteiten en de betrokken nationale bevoegde autoriteiten moeten toezicht houden op de toepassing van het verbod op de invoer van Russisch aardgas en op de verplichtingen die in het kader van de voorgestelde verordening zijn uiteengezet. Zij moeten alle informatie uitwisselen die nodig is om te beoordelen of het invoerverbod en de bijbehorende verplichtingen zijn nageleefd.

De Commissie beoordeelt de uitvoering van deze verordening en de vooruitgang bij het uitfaseren van gas uit de Russische Federatie op basis van de ontvangen informatie. Deze beoordeling moet worden gepubliceerd in een jaarverslag.

- **Toelichtende stukken (bij richtlijnen)**

Niet van toepassing.

- **Artikelsgewijze toelichting**

Artikel 1 heeft betrekking op het onderwerp en het toepassingsgebied van de voorgestelde verordening.

Artikel 2 bevat de definities van de termen die in de tekst worden gebruikt, en ondersteunt zo de duidelijkheid van de maatregelen die in de voorgestelde verordening worden uiteengezet.

Artikel 3 verbiedt de invoer van leidinggas en lng uit de Russische Federatie met ingang van 1 januari 2026. Het verbod geldt voor goederen die afkomstig zijn of rechtstreeks of onrechtstreeks worden uitgevoerd uit de Russische Federatie.

Artikel 4 voorziet in uitzonderingen op het verbod dat op 1 januari 2026 ingaat. Voor kortlopende leveringscontracten die vóór 17 juni 2025 zijn gesloten, gaat het verbod pas in op 17 juni 2026. Voor hoeveelheden gas op basis van langlopende leveringscontracten die vóór 17 juni 2025 zijn gesloten, gaat het verbod in op 1 januari 2028. Alleen de contractueel overeengekomen volumes komen in aanmerking voor de overgangsperiode.

Artikel 5 legt vanaf 1 januari 2026 een verbod op om in lng-terminals in de EU langlopende terminaldiensten te verlenen aan entiteiten die afkomstig zijn uit de Russische Federatie of worden gecontroleerd door personen uit de Russische Federatie. Het verbod geldt voor lng-terminaldiensten die na 17 juni 2025 zijn overeengekomen of gewijzigd.

Artikel 6 stelt een overgangsfase in voor het verbod op contracten voor langlopende lng-terminaldiensten die vóór 17 juni 2025 zijn gesloten. In het geval van diensten die in het kader van deze langlopende contracten worden verleend, is het verbod van toepassing vanaf 1 januari 2028.

Artikel 7 verplicht importeurs van gas uit de Russische Federatie om de douaneautoriteiten van de lidstaten alle informatie te verstrekken die nodig is voor de toepassing van de artikelen 3 en 4 van de voorgestelde verordening. Dit artikel bevat een lijst van elementen die moeten worden verstrekt, maar het staat de douaneautoriteiten vrij aanvullende informatie te vragen. Het artikel stelt ook een weerlegbaar vermoeden vast betreffende de Russische oorsprong van het ingevoerd gas aan de hand van een lijst van interconnectiepunten.

Artikel 8 verplicht verleners van lng-terminaldiensten om informatie te delen met douaneautoriteiten, teneinde de toepassing van de artikelen 5 en 6 van de voorgestelde verordening mogelijk te maken.

Artikel 9 verplicht de douaneautoriteiten en de betrokken bevoegde autoriteiten en regelgevende instanties om toezicht te houden op de uitvoering van de artikelen 3 tot en met 6 van de voorgestelde verordening. Indien nodig is hiervoor samenwerking vereist tussen de autoriteiten van verschillende lidstaten, ACER of de Commissie.

Artikel 10 verplicht de douaneautoriteiten om informatie die zij hebben ontvangen van importeurs van gas uit de Russische Federatie, uit te wisselen met de Commissie en de autoriteiten van andere lidstaten. Dergelijke samenwerking maakt het mogelijk de uitvoering van de artikelen 3 tot en met 6 van de voorgestelde verordening te beoordelen.

Artikel 11 verplicht de lidstaten om een diversificatieplan op te stellen voor de uitfasering van alle gasinvoer uit de Russische Federatie tegen 31 december 2027. De nationale diversificatieplannen moeten informatie bevatten over i) de volumes ingevoerd gas op basis van bestaande contracten en de lng-terminaldiensten die zijn geboekt door bedrijven uit de Russische Federatie, ii) de genomen of geplande maatregelen om de resterende gasinvoer uit Rusland te vervangen, en iii) mogelijke technische of regelgevende hinderpalen voor de uitfasering en opties om deze uit de weg te ruimen.

De nationale diversificatieplannen moeten uiterlijk op 1 maart 2026 aan de Commissie worden meegedeeld, op basis van de template in bijlage I.

Artikel 12 verplicht de lidstaten die olie invoeren uit de Russische Federatie om een diversificatieplan op te stellen voor de uitfasering van olie-invoer uit de Russische Federatie tegen 31 december 2027. De nationale diversificatieplannen moeten informatie bevatten over i) de volumes rechtstreeks of onrechtstreeks ingevoerde olie uit de Russische Federatie op basis van bestaande contracten, ii) de genomen of geplande maatregelen om de uitfasering in goede banen te leiden, en iii) mogelijke technische of regelgevende hinderpalen voor de uitfasering en opties om deze uit de weg te ruimen.

De nationale diversificatieplannen moeten uiterlijk op 1 maart 2026 aan de Commissie worden meegedeeld, op basis van de template in bijlage II. Indien wordt vastgesteld dat er een risico bestaat dat de uiterste datum voor de uitfasering niet wordt gehaald, kan de Commissie, na beoordeling, een aanbeveling doen aan de desbetreffende lidstaat.

Artikel 13 versterkt het bestaande kader voor de monitoring van de gasvoorzieningszekerheid door Verordening (EU) 2017/1938 te wijzigen. Daarbij moeten importeurs van gas uit de Russische Federatie gedetailleerde informatie over hun contracten verstrekken aan de Commissie en de nationale bevoegde autoriteiten. De informatie moet betrekking hebben op de te leveren en af te nemen hoeveelheden, met inbegrip van “take-or-pay”- of “deliver-or-pay”-bepalingen, de datum waarop het contract is gesloten, de duur van het contract, de contractueel overeengekomen hoeveelheden gas met opwaartse of neerwaartse

flexibiliteitsrechten, de identiteit van de contractpartijen en de producent van het gas, en het land van productie. Voor de invoer van lng moet de haven van eerste lading worden genoteerd, samen met de plaatsen van levering en de mogelijke flexibiliteitsbepalingen met betrekking tot die plaatsen. Voorts moeten de leveringsschema's of nominaties, de mogelijke contractuele flexibiliteitsbepalingen betreffende jaarlijkse hoeveelheden, en de voorwaarden voor de opschorting of beëindiging van de leveringen, met inbegrip van overmachtsbepalingen, worden omschreven. De toepasselijke wetgeving en arbitragemechanismen moeten eveneens worden gespecificeerd, alsook de belangrijkste elementen van andere relevante commerciële overeenkomsten.

Het artikel verplicht verleners van lng-terminaldiensten om de Commissie in kennis te stellen van relevante informatie over de diensten die geboekt zijn door klanten uit de Russische Federatie.

De Commissie beoordeelt de uitvoering van de voorgestelde verordening en de vooruitgang bij het uitfasen van gas uit de Russische Federatie op basis van de ontvangen informatie, met inbegrip van de nationale diversificatieplannen die zijn opgesteld krachtens artikel 11 van de voorgestelde verordening. Deze beoordeling moet worden gepubliceerd in een jaarverslag.

Artikel 14 schrijft voor dat alle vertrouwelijke informatie die in het kader van de voorgestelde verordening is ontvangen, wordt behandeld volgens het beroepsgeheim, met name om de vertrouwelijkheid, integriteit en bescherming van de ontvangen informatie te garanderen.

Artikel 15 verplicht de Commissie om effectief toezicht te houden op de ontwikkeling van de energiemarkt en op alle risico's voor de voorzieningszekerheid in verband met invoer uit de Russische Federatie. Indien een risico wordt vastgesteld, wordt passende actie ondernomen, met inbegrip van wijzigingen van de verordening.

Artikel 16 stelt de datum van inwerkingtreding van de voorgestelde verordening vast.

Voorstel voor een

VERORDENING VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

inzake de uitfasering van de invoer van Russisch aardgas en de verbetering van de monitoring van potentiële energieafhankelijkheid, en tot wijziging van Verordening (EU) 2017/1938

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 194, lid 2, en artikel 207,

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Na toezending van het ontwerp van wetgevingshandeling aan de nationale parlementen,

Gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité¹⁸,

Gezien het advies van het Comité van de Regio's¹⁹,

Handelend volgens de gewone wetgevingsprocedure,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) De onwettige grootschalige invasie van Oekraïne door de Russische Federatie in februari 2022 heeft duidelijk gemaakt dat de afhankelijkheid van Russisch aardgas dramatische gevolgen heeft voor de markten en de veiligheid. In de Verklaring van Versailles van 11 maart 2022 zijn de staatshoofden dan ook overeengekomen deze afhankelijkheid van Russisch aardgas geleidelijk af te bouwen en uiteindelijk volledig te beëindigen. In de REPowerEU-mededeling van 8 maart 2022²⁰ en het REPowerEU-plan van 18 mei 2022²¹ zijn concrete maatregelen voorgesteld om onze energievoorziening op veilige, duurzame en betaalbare wijze te diversifiëren en volledig af te stappen van energie-invoer uit Rusland. Sindsdien is aanzienlijke vooruitgang geboekt bij het vinden van alternatieven voor gasinvoer uit Rusland. Aangezien er nog steeds aanzienlijke volumes Russisch aardgas de Unie binnenkomen, heeft de Commissie in haar REPowerEU-routekaart voor beëindiging van de invoer van Russische energie van 6 mei 2025 een wetgevingsvoorstel aangekondigd om de invoer van gas uit Rusland volledig uit te faseren en het bestaande kader voor energie-afhankelijkheid te verbeteren.

¹⁸ PB C....

¹⁹ PB C....

²⁰ Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Europese Raad, de Raad het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's, REPowerEU: een gemeenschappelijk Europees optreden voor betaalbare, veiligere en duurzamere energie, COM(2022)108 final, 8 maart 2022.

²¹ Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Europese Raad, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's, REPowerEU Plan, COM(2022)230 final, 18 mei 2022.

- (2) Uit de vele voorbeelden van onaangekondigde en ongerechtvaardigde beperkingen en onderbrekingen van de leveringen die reeds vóór de grootschalige militaire invasie van Oekraïne plaatsvonden, en het inzetten van energie als wapen sinds de invasie, blijkt dat de Russische Federatie systematisch de bestaande afhankelijkheid van Russisch gas heeft gebruikt om de economie van de Unie te schaden. Dit heeft ernstige gevolgen voor de economische veiligheid van de lidstaten en de Unie. De Unie kan de Russische Federatie en haar energiemaatschappijen dan ook niet langer als betrouwbare energiehandelspartners beschouwen
- (3) In januari 2006 heeft Rusland zijn aardgasleveringen aan Bulgarije en andere landen in Zuidoost-Europa stopgezet in het midden van een koudegolf, waardoor de prijzen de hoogte ingingen en burgers schade ondervonden of dreigden te ondervinden. Op 6 januari 2009 heeft Rusland de gasdoorvoer via Oekraïne volledig afgesloten, waardoor 18 lidstaten werden getroffen, met name in centraal en oost-Europa. De onderbreking van de leveringen leidde tot ernstige verstoringen van de gasmarkten in de regio en de hele Unie. In sommige lidstaten vielen de aardgasstromen bijna 14 dagen lang stil, waardoor de verwarming in scholen en fabrieken langdurig moest worden uitgezet en deze landen zich gedwongen zagen de noodtoestand uit te roepen. In 2014 is de Russische Federatie de Krim binnengevallen en heeft ze deze regio illegaal geannexeerd. De gasproductiefaciliteiten in de Krim werden gesloten en de gasleveringen aan diverse lidstaten die hadden aangekondigd gas te zullen leveren aan Oekraïne, werden beperkt, met marktverstoringen, prijsverhogingen en economische onveiligheid tot gevolg. In het verleden heeft de Commissie al meermaals een onderzoek ingesteld naar Gazprom, de door de Russische staat gecontroleerde onderneming met een monopolie op de uitvoer van gas, wegens mogelijke schending van de EU-mededingingsregels. Sindsdien heeft Gazprom zijn marktgedrag aangepast om tegemoet te komen aan de bezorgdheid van de Commissie²². De mededingingskwesties waarover de Commissie zich zorgen maakte, hadden in meerdere gevallen betrekking op zogenaamde “territoriale beperkingen” in de gasleveringscontracten van Gazprom, waarbij het verboden was gas door te verkopen aan andere landen²³, en op aanwijzingen dat Gazprom oneerlijke tariefpraktijken hanteerde en de energieleveringen afhankelijk stelde van politieke concessies, gaande van deelname aan Russische pijplijnprojecten tot het verwerven van zeggenschap over energie-activa in de Unie.
- (4) De niet-uitgelokte en ongerechtvaardigde oorlog van Rusland tegen Oekraïne die sinds februari 2022 aan de gang is en de daaropvolgende verminderde gasleveringen, die als wapen worden gebruikt, in samenhang met de marktmanipulatie via opzettelijke verstoringen van de gasstromen, hebben de kwetsbaarheid en afhankelijkheid van de Unie en haar lidstaten blootgelegd, hetgeen directe en ernstige gevolgen kan hebben

²² zie Besluit C(2018)3106 final van de Commissie van 24 mei 2018 in verband met een procedure krachtens artikel 102 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU) en artikel 54 van de EER-overeenkomst, zaak AT.39816 – Upstream Gas Supplies in Central and Eastern Europe; https://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases/dec_docs/39816/39816_10148_3.pdf.

²³ Voor de mededingingsonderzoeken inzake territoriale beperkingen tussen 2003 en 2005, zie: ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_05_710; https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/nl/ip_03_1345; https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_05_195; voor het onderzoek in de zaak Gazprom II, zie Besluit C(2018)3106 final van de Commissie van 24 mei 2018 in verband met een procedure krachtens artikel 102 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU) en artikel 54 van de EER-overeenkomst, zaak AT.39816 – Upstream Gas Supplies in Central and Eastern Europe.

voor de werking van de gasmarkt, de economie en de essentiële veiligheid van de Unie, en schade kan toebrengen aan de burgers van de Unie omdat verstoringen van de energievoorziening hun gezondheid of zelfs hun leven in gevaar kunnen brengen. Er zijn aanwijzingen dat het staatsbedrijf Gazprom de energiemarkten van de Unie opzettelijk heeft gemanipuleerd om de energieprijzen op te drijven. De door Gazprom gecontroleerde grote ondergrondse gasopslagplaatsen in de Unie waren leger dan ooit tevoren en Russische bedrijven beperkten hun verkoop aan gashubs in de Unie²⁴ en zetten het gebruik van hun eigen verkoopplatform volledig stop vóór de invasie, hetgeen gevolgen had voor de kortetermijnmarkten en de reeds krappe voorzieningssituatie na de onwettige invasie van Oekraïne door Rusland nog verergerde. Sinds maart 2022 heeft Rusland de leveringen van aardgas aan lidstaten systematisch onderbroken of beperkt, met aanzienlijke verstoringen op de gasmarkt in de Unie tot gevolg. Het betrof met name de leveringen aan de Unie via de Yamal-pijplijn, de leveringen aan Finland en de Nord Stream 1-pijplijn; de gasleveringen via deze pijplijn werden eerst door Gazprom beperkt en uiteindelijk volledig stopgezet.

- (5) De inzet van gasleveringen als wapen door Rusland en de marktmanipulatie via opzettelijke verstoringen van de gasstromen deden de energieprijzen in de Unie in 2022 omhoog schieten tot nooit eerder geziene niveaus, tot acht keer het gemiddelde van de vorige jaren. De daaruit voortvloeiende noodzaak om alternatieve bronnen van gasvoorziening te vinden, aanvoerroutes te wijzigen, opslagplaatsen te vullen voor de winter en oplossingen te vinden voor congestieproblemen in de gasinfrastructuur in de Unie, hebben bijgedragen tot de hoge prijsvolatiliteit en de nooit eerder geziene prijsstijgingen in 2022.
- (6) De uitzonderlijk hoge gasprijzen vertaalden zich in hoge elektriciteitsprijzen en prijsstijgingen voor andere energieproducten, met aanhoudend hoge inflatie tot gevolg. Een diepe economische crisis met negatieve groei cijfers in veel lidstaten, veroorzaakt door de hoge energieprijzen, bracht de economie van de Unie in gevaar, ondermijnende de koopkracht van de consumenten en deed de productiekosten stijgen, met name in de energiesector, wat leidde tot risico's voor de sociale cohesie en stabiliteit en zelfs de gezondheid of het leven van de burgers in gevaar bracht. De verstoringen van de leveringen hebben ook geleid tot ernstige problemen voor de energievoorzieningszekerheid in de Unie en hebben elf lidstaten ertoe gedwongen een energienoodsituatie af te kondigen krachtens Verordening (EU) 2017/1938 van het Europees Parlement en de Raad²⁵. Door de afhankelijkheid van de Unie tijdens die crisis kon Rusland via marktmanipulatie recordwinsten halen uit de resterende energiehandel met Europa; in 2024 bedroegen de inkomsten uit gasuitvoer naar de Unie nog steeds 15 miljard euro. Die inkomsten kunnen worden gebruikt om verdere economische aanvallen tegen de Unie te financieren, waardoor de economische veiligheid in het gedrang komt, en voor de financiering van de aanvalsoorlog tegen Oekraïne, een belangrijke bedreiging van de politieke en economische stabiliteit in Europa.
- (7) De recente crisis heeft aangetoond dat betrouwbare handelsbetrekkingen met partners die energieproducten leveren van cruciaal belang zijn om de marktstabiliteit te behouden en de gezondheid en het leven van de burgers, alsook de essentiële

²⁴ ACER “European gas market trends and price drivers 2023 - Market Monitoring Report” (punt 28).

²⁵ Verordening (EU) 2017/1938 van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2017 betreffende maatregelen tot veiligstelling van de gasleveringszekerheid en houdende intrekking van Verordening (EU) nr. 994/2010 (PB L 280 van 28.10.2017, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1938/oj>).

veiligheidsbelangen van de Unie te beschermen, niet in het minst omdat de Unie in grote mate afhankelijk is van energie-invoer uit derde landen. De voortzetting van energieleveringen uit Rusland zou de Unie blootstellen aan aanhoudende economische en veiligheidsrisico's; dit zou de voorzieningszekerheid niet doen toenemen, maar eerder doen afnemen. Zelfs de invoer van kleinere hoeveelheden Russisch gas kan door Rusland worden misbruikt om de prijsdynamiek aanzienlijk te verstoren, al was het maar tijdelijk, en kan de energiemarkten ontregelen, met name in regio's die nog steeds in aanzienlijke mate afhankelijk zijn van invoer uit Rusland. Gezien het reeds lang bestaande en constante patroon van marktmanipulatie en verstoring van de leveringen, en het feit dat de Russische regering gas stevast heeft gebruikt als wapen om beleidsdoelstellingen te bereiken in plaats van handelsdoelstellingen, moeten maatregelen worden genomen om de aanhoudende kwetsbaarheid van de Unie ten gevolge van de invoer van aardgas uit de Russische Federatie, zowel leidinggas als vloeibaar aardgas (lng), aan te pakken.

- (8) De in de artikelen 3 en 5 van deze verordening vastgestelde beperkingen op internationale transacties zijn samenhangend met het extern optreden van de Unie op andere gebieden, zoals vereist bij artikel 21, lid 3, van het Verdrag betreffende Europese Unie (VEU). De betrekkingen tussen de Unie en de Russische Federatie zijn de afgelopen jaren, en met name sinds 2022, sterk verslechterd. Dit is te wijten aan de flagrante schending van het internationaal recht door de Russische Federatie en met name aan haar niet-uitgelokte en ongerechtvaardigde aanvalsoorlog tegen Oekraïne. Als reactie op de acties van de Russische Federatie tegen Oekraïne heeft de Unie sinds juli 2014 geleidelijk beperkende maatregelen ingesteld op de handel met de Russische Federatie. Vanwege de uitzonderingen die van toepassing zijn op grond van de Overeenkomst tot oprichting van de Wereldhandelsorganisatie, en met name artikel XXI van de Algemene Overeenkomst betreffende tarieven en handel 1994 (uitzonderingen op grond van veiligheidsoverwegingen) en analoge uitzonderingen op grond van de Partnerschaps- en Samenwerkingsovereenkomst met de Russische Federatie, staat het de Unie vrij de voordelen voor producten die worden ingevoerd uit andere derde landen (meestbegunstigingsbehandeling) niet toe te kennen aan soortgelijke producten die worden ingevoerd uit de Russische Federatie. Gezien de ernstige internationale spanningen tussen de Unie en de Russische Federatie is er dan ook niets dat de Unie belet om invoerverboden of -beperkingen op te leggen aan goederen uit de Russische Federatie als zij van mening is dat dergelijke maatregelen noodzakelijk zijn voor de bescherming van de essentiële veiligheidsbelangen van de Unie.
- (9) De diversificatie van de lng-invoercapaciteit is van essentieel belang voor het behoud en de versterking van de energiezekerheid in de Unie. Een aanzienlijk deel van die capaciteit staat onder de zeggenschap van Russische bedrijven, via langlopende contracten van meer dan 10 jaar; dit creëert het risico dat de capaciteitsrechten in die contracten worden gebruikt om capaciteit te hamsteren en zo de invoer uit alternatieve bronnen te belemmeren. Het is mogelijk dat energiemarkten in de Unie door dergelijke praktijken langer kunnen worden beïnvloed door Russische bedrijven, die eerder al hebben aangetoond dat zij de markten in de Unie aanzienlijk kunnen verstoren door gebruik te maken van de bestaande afhankelijkheid. In het verleden heeft het hamsteren van capaciteit geleid tot ernstige marktverstoringen, prijsstijgingen en bedreigingen voor kritieke veiligheidsmaatregelen²⁶. Gezien de essentiële rol die lng

²⁶

Zie de effectbeoordeling, blz. 4.

naar verwachting zal spelen in de diversificatie van de energievoorziening in de Unie, is het van essentieel belang dat het verbod op de invoer van gas wordt aangevuld met een verbod op het leveren van lng-terminaldiensten aan Russische entiteiten. Om de lidstaten te helpen bij het beëindigen van hun afhankelijkheid van Russische gasleveringen, en om effectieve lng-invoer uit alternatieve bronnen te waarborgen, moet worden vermeden dat de nodige invoerinfrastructuur kan worden geblokkeerd door Russische klanten van lng-terminaldiensten. Het verlenen van langlopende lng-terminaldiensten aan Russische entiteiten of entiteiten onder Russische zeggenschap moet daarom worden verboden vanaf 1 januari 2026. Voor contracten die zijn gesloten vóór 17 juni 2025, moet dit worden verboden vanaf 1 januari 2028. Dit moet het mogelijk maken terminalcapaciteit toe te wijzen aan alternatieve lng-leveranciers en de veerkracht van de energiemarkt in de Unie te versterken.

- (10) De Commissie heeft zorgvuldig beoordeeld welke gevolgen een eventueel verbod op de invoer van Russisch aardgas en op de levering van lng-terminaldiensten aan Russische entiteiten heeft voor de Unie en haar lidstaten. Sinds 2022 zijn voorbereidende werkzaamheden uitgevoerd en zijn diverse gedetailleerde analyses van de gevolgen van een totale uitfasering van Russisch gas gepubliceerd²⁷; voorts kan de Commissie gebruikmaken van tal van raadplegingen van belanghebbenden, externe deskundigen en agentschappen, en studies over de gevolgen van de uitfasering van Russisch gas. Uit de analyse van de Commissie bleek dat een uitfasering van de aardgasinvoer uit Rusland, mits deze stapsgewijs, gecoördineerd, goed voorbereid en in een geest van solidariteit wordt uitgevoerd, waarschijnlijk weinig invloed zal hebben op de energieprijzen in de Unie, en dat dit de voorzieningszekerheid in de Unie niet in gevaar zal brengen maar eerder zal versterken, omdat een onbetrouwbare handelspartner van de markt verdwijnt in de Unie. Zoals uiteengezet in de REPowerEU-routekaart heeft de uitvoering van het REPowerEU-plan de afhankelijkheid van leveringen uit Rusland reeds beperkt, bijvoorbeeld door maatregelen om de vraag naar gas te beperken of om de uitrol van hernieuwbare energiebronnen te versnellen, door actieve steun voor de diversificatie van de energievoorziening en door het vergroten van de onderhandelingsmacht van de EU via gezamenlijke gasaankopen. Uit de effectbeoordeling bleek ook dat schadelijke effecten op de prijzen of leveringen kunnen worden vermeden door voorafgaande coördinatie van het diversificatiebeleid²⁸.
- (11) De voorgestelde verordening is volledig verenigbaar met de strategie van de Unie om haar afhankelijkheid van ingevoerde fossiele energie te beperken door de decarbonisatie te versterken en de productie van schone energie in de Unie snel uit te breiden. Zoals uiteengezet in de REPowerEU-routekaart heeft de toepassing van het REPowerEU-plan al geleid tot aanzienlijke gasbesparingen van meer dan 60 miljard kubieke meter ingevoerd gas per jaar tussen 2022 en 2024, waardoor de Unie haar afhankelijkheid van Rusland kon afbouwen. Dit kon worden bereikt door maatregelen om de vraag naar gas te beperken of om de groene transitie te versnellen door een snellere uitrol van de opwekkingscapaciteit van wind- en zonne-energie, hetgeen het aandeel van hernieuwbare energie in de energiemix aanzienlijk heeft vergroot, en door

²⁷ Zie bijvoorbeeld het werkdokument van de diensten van de Commissie Implementing the REPower EU Action Plan: Investment Needs, Hydrogen Accelerator and Achieving the Bio-Methane Targets, SWD(2022)230 final bij de Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Europese Raad, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's, REPowerEU Plan, COM(2022)230 final, 18 mei 2022.

²⁸ Zie de effectbeoordeling, blz. 35.

actieve steun voor de diversificatie van de energievoorziening en het vergroten van de onderhandelingsmacht van de EU via gezamenlijke gasaankopen. Bovendien zullen de volledige uitvoering van de energietransitie, het recente actieplan voor betaalbare energie en andere maatregelen, met name investeringen in de productie van koolstofarme alternatieven voor energie-intensieve producten, zoals meststoffen, naar verwachting tot 100 miljard kubieke meter aardgas vervangen tegen 2030. Dit zal de uitfasering van de gasinvoer uit de Russische Federatie vergemakkelijken.

- (12) Overeenkomstig de verklaring van Versailles en de REPowerEU-mededeling hebben een groot aantal gasimporteurs hun gasleveringen uit Rusland reeds stopgezet of aanzienlijk teruggeschroefd. Zoals uiteengezet in de effectbeoordeling kunnen de resterende gasvolumes op basis van *bestaande* leveringscontracten worden uitgefaseerd zonder significante economische gevolgen of risico's voor de voorzieningszekerheid, omdat er voldoende alternatieve leveranciers zijn op de wereldmarkt voor gas, de gasmarkt van de Unie goed onderling verbonden is en er voldoende invoerinfrastructuur beschikbaar is²⁹.
- (13) Kortlopende contracten, d.w.z. contracten voor afzonderlijke of meerdere leveringen van aardgas met een duur van minder dan één jaar, hebben betrekking op kleinere volumes dan de grote meerjarige leveringscontracten die importeurs hebben gesloten met Russische bedrijven. Deze bestaande contracten zullen in elk geval bijna zijn afgelopen wanneer deze verordening in werking treedt. Het risico van deze bestaande kortlopende contracten voor de economische veiligheid lijkt dan ook klein te zijn. Daarom moeten bestaande kortlopende contracten worden vrijgesteld van de onmiddellijke toepassing van het invoerverbod en moet worden voorzien in een overgangsfase tot 17 juni 2026.
- (14) Ook voor bestaande langetermijncontracten moet een vrijstelling van het verbod op gasinvoer vanaf 1 januari 2026 worden verleend. Importeurs met langlopende contracten zullen immers meestal meer tijd nodig hebben om alternatieve aanvoerroutes en leveringsbronnen te vinden dan houders van kortlopende contracten, mede omdat dergelijke contracten, gezien hun lange tijdsduur, gewoonlijk betrekking hebben op aanzienlijk grotere volumes dan kortlopende contracten. Derhalve moet worden voorzien in een overgangsperiode om houders van langlopende contracten voldoende tijd te geven om hun leveringen op ordelijke wijze te diversifiëren.
- (15) Met name sommige niet aan zee grenzende landen die momenteel nog steeds worden bevoorraad op basis van langlopende contracten voor Russisch leidinggas worden getroffen door de recente wijzigingen van de aanvoerroutes uit de Russische Federatie, aangezien er weinig of geen alternatieve routes zijn om het gas naar hen te vervoeren. Om dit probleem te verhelpen, leveren leveranciers uit andere lidstaten nu het leidinggas op basis van kortlopende contracten met leveranciers uit de Russische Federatie, via niet-verzadigde interconnectiepunten. Gezien deze zeer specifieke situatie moet de overgangstijd die nodig is om nieuwe leveranciers te vinden ook gelden voor die kortlopende leveringscontracten met leveranciers uit de Russische Federatie die leveren aan niet aan zee grenzende landen die worden getroffen door de wijzigingen van de aanvoerroutes voor Russisch gas.
- (16) Hoewel het gerechtvaardigd lijkt om bestaande legacy-contracten vrij te stellen van de onmiddellijke toepassing, mogen niet alle contracten die vóór de inwerkingtreding van deze verordening zijn gesloten in aanmerking komen voor deze vrijstelling. De

²⁹ Zie de effectbeoordeling, blz. 15 tot en met 36.

tijdspanne tussen de bekendmaking van dit voorstel en de inwerkingtreding van het verbod kan Russische leveranciers er immers toe aanzetten de huidige leveringen te vergroten door nieuwe contracten te sluiten, en de volumes te vergroten door bestaande contracten te wijzigen of gebruik te maken van flexibiliteitsmechanismen in bestaande contracten. Om te garanderen dat de invoer uit Rusland niet toeneemt maar afneemt als gevolg van de voorgestelde verordening, kunnen in de verordening maatregelen worden opgenomen om te vermijden dat in de periode tussen de goedkeuring van dit voorstel en de inwerkingtreding van het verbod een rush op nieuwe gasinvoer uit Rusland ontstaat. De toezegging van de staatshoofden om de Russische gasleveringen uit te faseren, dateert al uit maart 2022; zij werd vernieuwd in de REPowerEU-strategie, het REPowerEU-plan en de REPowerEU-routekaart. Ten laatste vanaf de bekendmaking van het voorstel voor deze verordening mogen contracten die na die datum zijn gesloten niet meer worden beschouwd als legacy-contracten. Contracten die na 17 juni 2025 worden gesloten, mogen dan ook niet in aanmerking komen voor de uitzonderlijke overgangsbepalingen voor kort- en langlopende contracten.

- (17) Om te vermijden dat de invoervolumes in bestaande leveringscontracten worden verhoogd in plaats van verlaagd, moeten wijzigingen van bestaande contracten worden beschouwd als nieuwe contracten met het oog op de toepassing van deze verordening, en mogen verhogingen van invoervolumes door gebruik te maken van contractuele flexibiliteitsmechanismen niet in aanmerking komen voor de overgangsperiode.
- (18) Deze verordening creëert een duidelijk wettelijk verbod op de invoer van Russisch aardgas; zij vormt een soevereine handeling van de Unie waarover gasimporteurs geen zeggenschap kunnen uitoefenen en waarbij de invoer van aardgas uit Rusland onwettig wordt, met rechtstreekse rechtsgevolgen en zonder onderscheid tussen de lidstaten wat de toepassing ervan betreft.
- (19) In tegenstelling tot andere goederen is aardgas een homogeen basisproduct dat in grote volumes wordt verhandeld en vaak meerdere keren wordt doorverkocht tussen handelaars op groothandelsniveau. Aangezien het bijzonder complex is om de herkomst van aardgas na te gaan, en rekening houdend met het feit dat Russische leveranciers wellicht zullen proberen deze verordening te omzeilen, bijvoorbeeld door verkoop via tussenpersonen, overslag of vervoer via andere landen, moet deze verordening een effectief kader bieden om de werkelijke herkomst en de plaats van uitvoer van in de Unie ingevoerd aardgas te bepalen.
- (20) Importeurs van aardgas moeten met name worden verplicht om de douaneautoriteiten alle nodige informatie te verstrekken om de herkomst en de plaats van uitvoer van in de Unie ingevoerd aardgas te bepalen en om te beslissen of het ingevoerd gas onder het algemene verbod of onder een van de vrijstellingen valt. De contractuele voorwaarden die de elementen bevatten die relevant zijn voor de beoordeling door de douaneautoriteiten, zijn vaak complex. Daarom moeten de douaneautoriteiten de bevoegdheid krijgen om gedetailleerde informatie over contracten te vragen aan de importeurs, met inbegrip van volledige leveringscontracten, maar met uitzondering van informatie over de prijs, als dit noodzakelijk is om de context van bepaalde clausules of verwijzingen naar andere contractbepalingen te begrijpen. De verordening moet regels bevatten om te zorgen voor effectieve bescherming van bedrijfsgeheimen van de betrokken ondernemingen.
- (21) De douaneautoriteiten moeten samenwerken met regelgevende instanties, bevoegde autoriteiten, het Agentschap voor de samenwerking tussen energieregulators (ACER)

en de Commissie om de bepalingen van deze verordening toe te passen en moeten relevante informatie uitwisselen, met name wat betreft de beoordeling van uitzonderingen waarbij de invoer van Russisch aardgas is toegestaan na 1.1.2026. Douaneautoriteiten, regelgevende instanties, bevoegde autoriteiten en ACER moeten over de nodige instrumenten en gegevensbanken beschikken om te garanderen dat relevante informatie kan worden uitgewisseld tussen nationale autoriteiten en tussen autoriteiten in verschillende lidstaten, indien nodig. ACER moet zijn deskundigheid ter beschikking stellen voor het toezicht op de uitvoering. Om het opzetten van de nodige interoperabele gezamenlijke informatiesystemen te vergemakkelijken, kunnen de Commissie en de lidstaten mogelijkheden onderzoeken om gebruik te maken van begrotingsmiddelen uit het Fonds voor interne veiligheid (ISF). De douaneautoriteiten moeten de regelgevende instanties, de nationale bevoegde autoriteit en de Commissie maandelijks in kennis stellen van belangrijke elementen met betrekking tot de ontwikkeling van de invoer van Russisch aardgas (zoals ingevoerde hoeveelheden op basis van langlopende of kortlopende contracten, entrypunten of contractuele partners).

- (22) Rusland is een grote gasexporteur en heeft in het verleden nooit een belangrijke rol gespeeld als doorvoerland voor gas. Hier zijn meerdere redenen voor, zoals de afwezigheid van hervergassingsinfrastructuur, het feit dat de gashandel in Rusland georganiseerd is via een monopolie op de uitvoer via pijplijnen, de bedrijfsmodellen van Russische gasmaatschappijen, die niet gebaseerd zijn op de organisatie van doorvoer, of de geografische locatie van Rusland. Daarom is ingevoerd aardgas dat aankomt via interconnectiepunten tussen de Russische Federatie en de Unie meestal afkomstig uit de Russische Federatie, of wordt het rechtstreeks of onrechtstreeks ingevoerd uit de Russische Federatie. Dit geldt ook voor gas dat wordt ingevoerd via interconnectiepunten tussen de Unie en Servië, aangezien Servië, om technische redenen, alleen gas van Russische herkomst kan uitvoeren naar de Unie. Rekening houdend met het feit dat Russische leveranciers wellicht geneigd zullen zijn om het invoerverbod te omzeilen, moeten de douaneautoriteiten, wanneer gas wordt ingevoerd via Russische of Servische entrypunten, duidelijke en ondubbelzinnige bewijzen vragen van de niet-Russische herkomst of de plaats van uitvoer van het gas. De ingediende documenten moeten het mogelijk maken het ingevoerde gas terug te traceren tot de plaats van productie.
- (23) Uit ervaring met de aangekondigde uitfasering van Russische gasleveringen via Oekraïne is gebleken dat een goede voorbereiding en coördinatie in een geest van solidariteit effectief marktverstoringen of eventuele leveringsproblemen ten gevolge van veranderende gasleveranciers kan voorkomen. Om zich op gecoördineerde wijze voor te bereiden op de volledige uitfasering van Russisch gas in 2028 en de markt voldoende tijd te geven om te anticiperen op de daaruit voortvloeiende wijzigingen, zonder risico's voor de zekerheid van de gasvoorziening of significante gevolgen voor de energieprijzen, moeten de lidstaten nationale diversificatieplannen opstellen en uiterlijk op 1 maart 2026 indienen. In die plannen moet worden beschreven welke maatregelen op nationaal of regionaal niveau zijn gepland om de vraag te beperken, de productie van hernieuwbare energie aan te moedigen en alternatieve leveringen te waarborgen, alsook mogelijke technische of regelgevende hinderpalen die het diversificatieproces kunnen bemoeilijken. Aangezien het mogelijk is dat de maatregelen op regionaal, nationaal of Unieniveau moeten worden gecoördineerd in het kader van het diversificatieproces, moet de Commissie de nationale diversificatieplannen beoordelen en over de mogelijkheid beschikken om, indien nodig, aanbevelingen te doen met suggesties voor aanpassingen.

- (24) In de Verklaring van Versailles hebben de staatshoofden zich ertoe verbonden niet alleen de leveringen van aardgas uit Rusland, maar ook andere energieleveringen, met name olie, uit te faseren. Er gelden reeds beperkende maatregelen om de uitfasering van olie-invoer uit Rusland te garanderen, waardoor de olie-invoer aanzienlijk is afgenomen, maar voor een verdere uitfasering van Russische olie kunnen specifieke voorbereidende stappen en coördinatie met buurlanden nodig zijn. De lidstaten moeten daarom ook nationale diversificatieplannen voor olie opstellen, en de Commissie moet over de mogelijkheid beschikken om aanbevelingen te doen met betrekking tot die plannen.
- (25) Uit de ervaring die is opgedaan tijdens de gascrisis van 2022 en 2023 is gebleken dat uitgebreide informatie over de leveringssituatie en mogelijke leveringsafhankelijkheid cruciaal is om toezicht te houden op de gasvoorziening in de Unie. Importeurs van Russisch gas die gebruikmaken van de in deze verordening vastgestelde uitzonderingen moeten de Commissie dan ook in kennis stellen van alle informatie die nodig is om de mogelijke risico's voor de gashandel effectief te beoordelen. Die informatie moet belangrijke parameters of zelfs volledige tekstgedeelten van de relevante gasleveringscontracten bevatten, met uitzondering van informatie over de prijs, als dit noodzakelijk is om de context van bepaalde clausules of verwijzingen naar andere bepalingen in het contract te begrijpen. Bij het toezicht op de gasvoorziening in de Unie moet de Commissie ook rekening houden met informatie over invoer die door douaneautoriteiten wordt verstrekt en informatie die is opgenomen in nationale diversificatieplannen. De Commissie moet de bij Verordening (EU) 2017/1938 opgerichte Groep coördinatie gas regelmatig informeren over het uitfaseringsproces op het niveau van de Unie en moet jaarlijks een verslag over de uitfasering van Russisch gas indienen, dat vergezeld kan gaan van specifieke aanbevelingen en acties van de Unie om het uitfaseringsproces te versnellen.
- (26) De lidstaten en de Unie moeten nauw samenwerken bij de toepassing van deze verordening. Gezien de recente praktijk van de Russische Federatie om overeengekomen gerechtelijke en arbitrageprocedures unilateraal te wijzigen op een wijze die niet verenigbaar is met het internationaal gewoonterecht of bilaterale investeringsverdragen tussen de lidstaten en Rusland, volgt uit het internationaal recht dat getroffen bedrijven en lidstaten niet aansprakelijk kunnen worden gesteld voor vonnissen, scheidsrechterlijke uitspraken, met inbegrip van scheidsrechterlijke uitspraken tussen investeerders en staten, of andere rechterlijke beslissingen die zijn vastgesteld op basis van procedures die onwettig zijn uit hoofde van het internationaal gewoonterecht of uit hoofde van een bilaterale investeringsovereenkomst en waartegen de desbetreffende persoon of lidstaat zich niet kan verweren omdat hij in het desbetreffende rechtsgebied geen doeltreffende toegang heeft tot rechtsmiddelen. Wat betreft de financiële aansprakelijkheid met betrekking tot mogelijke gevallen van beslechting van geschillen tussen investeerders en staten, wordt verwezen naar Verordening (EU) nr. 912/2014³⁰, voor zover van toepassing.
- (27) De Unie heeft een robuust rechtskader gecreëerd om de veiligheid van de gasvoorziening te allen tijde te garanderen, en om op gecoördineerde wijze om te gaan

³⁰ Verordening (EU) nr. 912/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 23 juli 2014 tot vaststelling van een kader voor het regelen van de financiële verantwoordelijkheid in verband met scheidsgerechten voor de beslechting van geschillen tussen investeerders en staten die zijn ingesteld bij internationale overeenkomsten waarbij de Europese Unie partij is, *PB L 257 van 28.8.2014, blz. 121*.

met eventuele leveringscrisissen, met inbegrip van verplichtingen voor de lidstaten om effectieve en operationele solidariteit te betonen jegens buurlanden met een tekort aan gas. De Commissie moet constant toezicht houden op de ontwikkeling van de marktrisico's voor de gaslevering die voortvloeien uit de gashandel met Rusland, op regionaal, nationaal en Unieniveau. In het geval van plotse en significante ontwikkelingen die de voorzieningszekerheid van een of meer lidstaten ernstig bedreigen, is het passend de Commissie te machtigen om de nodige noodmaatregelen te nemen door een of meer lidstaten te ontheffen van het in deze verordening vastgestelde verbod op de invoer van aardgas of lng. Een dergelijke ontheffing moet beperkt zijn in de tijd en het uitvoeringsbesluit van de Commissie mag bepaalde aanvullende voorwaarden opleggen, teneinde te garanderen dat elke opschorting strikt beperkt blijft tot het aanpakken van de dreiging. De Commissie moet van nabij toezicht houden op de toepassing van een dergelijke tijdelijke ontheffing.

- (28) De voorgestelde maatregelen weerspiegelen volledig het beginsel van energiesolidariteit. Het niveau van blootstelling aan de invoer van Russisch gas varieert immers van lidstaat tot lidstaat, en veel lidstaten hebben al maatregelen genomen om Russisch gas uit te faseren. Het voorstel voor deze verordening garandeert dat de uitfasering van Russisch gas in de hele EU op gecoördineerde wijze wordt aangepakt, waarbij de solidariteit tussen de lidstaten behouden blijft.
- (29) Daar de doelstellingen van deze verordening met betrekking tot de monitoring van mogelijke gasafhankelijkheid niet voldoende door de lidstaten kunnen worden verwezenlijkt op gecoördineerde wijze en zonder risico op marktversnippering, maar beter door de Unie kunnen worden verwezenlijkt, kan de Unie, overeenkomstig het in artikel 5 van het Verdrag betreffende de Europese Unie neergelegde subsidiariteitsbeginsel, maatregelen nemen. Overeenkomstig het in hetzelfde artikel neergelegde evenredigheidsbeginsel gaat deze verordening niet verder dan nodig is om deze doelstellingen te verwezenlijken.
- (30) Gezien het belang voor de Unie om de verdere economische afhankelijkheid van ingevoerd gas uit de Russische Federatie onverwijld uit te faseren, moet deze verordening in werking treden op de dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*,

HEBBEN DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

HOOFDSTUK I

ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1

Voorwerp

In deze verordening wordt het kader vastgesteld om effectief een einde te maken aan de blootstelling van de Unie aan de aanzienlijke handels- en veiligheidsrisico's ten gevolge van de gashandel met Rusland, aan de hand van:

- a) een stapsgewijs verbod op de invoer van aardgas uit de Russische Federatie en op het verlenen van lng-terminaldiensten;
- b) regels om dat verbod en de uitfasering van olie-invoer uit Rusland effectief toe te passen en te monitoren;
- c) bepalingen om de energievoorzieningszekerheid in de Unie beter te beoordelen.

Artikel 2

Definities

Voor de toepassing van deze verordening wordt verstaan onder:

- 1) “aardgas”: aardgas zoals gedefinieerd in artikel 2, punt 1), van Richtlijn (EU) 2024/1788 van het Europees Parlement en de Raad³¹, en in de zin van codes 2711 11 00 en 2711 21 00 van de gecombineerde nomenclatuur;
- 2) “lng”: vloeibaar aardgas in de zin van GN-code 2711 11 00;
- 3) “aardgas in gasvormige toestand”: aardgas in de zin van GN-code 2711 21 00;
- 4) “langlopend leveringscontract”: een contract voor de levering van aardgas, met uitzondering van aardgasderivaten, van meer dan één jaar;
- 5) “kortlopend leveringscontract”: een contract voor de levering van aardgas, met uitzondering van aardgasderivaten, van hoogstens één jaar;
- 6) “niet aan zee grenzend land”: een land dat volledig omgeven is door land en geen rechtstreekse toegang tot de zee heeft;
- 7) “importeur”: een natuurlijke of rechtspersoon die de bevoegdheid heeft om te bepalen en bepaald heeft dat aardgas van een derde land in het douanegebied van de Unie wordt binnengebracht of op een andere wijze in de Unie op de markt wordt gebracht;
- 8) “douaneautoriteit”: een douaneautoriteit zoals gedefinieerd in artikel 5, punt 1), van Verordening (EU) nr. 952/2013 van het Europees Parlement en de Raad³²;

³¹ Richtlijn (EU) 2024/1788 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juni 2024 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markten voor hernieuwbaar gas, aardgas en waterstof, tot wijziging van Richtlijn (EU) 2023/1791 en tot intrekking van Richtlijn 2009/73/EG (PB L, 2024/1788, 15.7.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1788/oj>).

- 9) “bevoegde autoriteit”: een bevoegde autoriteit zoals gedefinieerd in artikel 2, punt 7), van Verordening (EU) 2017/1938 van het Europees Parlement en de Raad³³;
- 10) “regelgevende instantie”: een regelgevende instantie die is aangewezen overeenkomstig artikel 76, lid 1, van Richtlijn (EU) 2024/1788;
- 11) “zeggenschap”: zeggenschap zoals gedefinieerd in artikel 2, punt 55), van Richtlijn (EU) 2024/1788;
- 12) “langlopende lng-terminaldiensten”: diensten die door lng-systeembeheerders worden verleend aan klanten, met name verlading, opslag, send-out, laden en lossen, hervergassing, backhaul-liquefactie, laden van vrachtwagens, lng-bunkering, en nevendiensten en tijdelijke opslag voor het hervergassingsproces en de daaropvolgende levering aan het transportsysteem op basis van contracten met een looptijd van meer dan één jaar;
- 13) “interconnectiepunt”: een interconnectiepunt zoals gedefinieerd in artikel 2, punt 63), van Richtlijn (EU) 2024/1788;
- 14) “entrypunt”: een entrypunt zoals gedefinieerd in artikel 2, punt 61), van Richtlijn (EU) 2024/1788;
- 15) “virtueel handelsplatform”: een virtueel handelsplatform zoals gedefinieerd in artikel 2, punt 59), van Richtlijn (EU) 2024/1788;
- 16) “overeengekomen hoeveelheden”: de hoeveelheden aardgas die de koper of importeur moet kopen en die de verkoper of exporteur moet leveren, zoals gespecificeerd in het leveringscontract, met uitzondering van volumes die voortvloeien uit aanpassingen van het contract, zoals navulhoeveelheden, recuperatie van tekorten of andere volumetrische aanpassingen volgens de bepalingen van het contract; voor langlopende leveringscontracten betekent dit de jaarlijks overeengekomen hoeveelheden;
- 17) “navulhoeveelheden”: de volumes aardgas die een koper of de importeur mag of moet afnemen en betalen in daaropvolgende perioden, overeenkomstig minimale “take-or-pay”-vereisten en teneinde te compenseren voor hoeveelheden die niet zijn afgenomen in voorgaande perioden, zoals bepaald in een langlopend leveringscontract;
- 18) “leveringsschema”: het tussen de partijen bij een gasleveringscontract overeengekomen tijdschema of plan waarin de hoeveelheden gas zijn gespecificeerd die in bepaalde tijdsintervallen door de verkoper of exporteur moeten worden geleverd en door de koper of importeur moeten worden afgenomen, met inbegrip van het tijdstip, de plaats en de voorwaarden van de levering, zoals uiteengezet in een leveringscontract of bijbehorende operationele procedures;

³² Verordening (EU) nr. 952/2013 van het Europees Parlement en van de Raad van 9 oktober 2013 tot vaststelling van het douanewetboek van de Unie (PB L 269 van 10.10.2013, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/952/oj>).

³³ Verordening (EU) 2017/1938 van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2017 betreffende maatregelen tot veiligstelling van de gasleveringszekerheid en houdende intrekking van Verordening (EU) nr. 994/2010 (PB L 280 van 28.10.2017, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1938/oj>).

- 19) “nominatie”: een nominatie zoals gedefinieerd in artikel 2, punt 8), van Verordening (EU) 2024/1789 van het Europees Parlement en de Raad³⁴;
- 20) "olie": ruwe olie, aardgascondensaat, raffinagegrondstoffen, additieven en andere koolwaterstofproducten en olieproducten die onder de GN-codes 2709 en 2710 vallen.

HOOFDSTUK II

STAPSGEWIJS VERBOD OP DE INVOER VAN AARDGAS UIT DE RUSSISCHE FEDERATIE

Artikel 3

Verbod op de invoer van aardgas uit de Russische Federatie

1. De invoer van aardgas in gasvormige toestand via pijplijnen, afkomstig uit of rechtstreeks of onrechtstreeks ingevoerd uit de Russische Federatie, is verboden met ingang van 1 januari 2026, tenzij een van de uitzonderingen van artikel 4 van toepassing is.
2. De invoer van lng, afkomstig uit of rechtstreeks of onrechtstreeks ingevoerd uit de Russische Federatie, is verboden met ingang van 1 januari 2026, tenzij een van de uitzonderingen van artikel 4 van toepassing is.

Artikel 4

Overgangsfase voor bestaande leveringscontracten

1. Als de importeur aan de douaneautoriteiten kan aantonen dat de in artikel 3 bedoelde invoer van aardgas plaatsvindt op basis van een kortlopend leveringscontract dat is gesloten vóór 17 juni 2025, en daarna niet is gewijzigd, is artikel 3 van toepassing met ingang van 17 juni 2026.
2. Als de importeur aan de douaneautoriteiten kan aantonen dat de in artikel 3 bedoelde invoer van aardgas:
 - a) plaatsvindt op basis van een kortlopend leveringscontract waarbij wordt geleverd aan een interconnectiepunt met een niet aan zee grenzend land, en

³⁴ Verordening (EU) 2024/1789 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juni 2024 betreffende de interne markten voor hernieuwbaar gas, aardgas en waterstof, tot wijziging van de Verordeningen (EU) nr. 1227/2011, (EU) 2017/1938, (EU) 2019/942 en (EU) 2022/869 en Besluit (EU) 2017/684 en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 715/2009 (PB L, 2024/1789, 15.7.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1789/oj>); ENTSG, [Security of Supply Simulation](#) | ENTSG.

b) dat er een langlopend leveringscontract bestaat voor de invoer van aardgas in gasvormige toestand via pijplijnen aan het virtueel handelsplatform van dat niet aan zee grenzend land, waarbij het gas afkomstig is of rechtstreeks of onrechtstreeks wordt uitgevoerd uit de Russische Federatie, en dat contract vóór 17 juni 2025 is gesloten en daarna niet is gewijzigd,

is artikel 3 van toepassing met ingang van 1 januari 2028.

3. Als de importeur aan de douaneautoriteiten kan aantonen dat de in artikel 3 bedoelde invoer van aardgas plaatsvindt op basis van een langlopend leveringscontract dat is gesloten vóór 17 juni 2025, en daarna niet is gewijzigd, is artikel 3 van toepassing met ingang van 1 januari 2028.

4. De overeenkomstig leden 1 en 2 ingevoerde hoeveelheden mogen de in het contract overeengekomen hoeveelheden niet overschrijden.

Artikel 5

Verbod op het verlenen van langlopende lng-terminaldiensten aan Russische klanten

Het verlenen van langlopende lng-terminaldiensten in de EU aan entiteiten die in de Russische Federatie zijn gevestigd of onder zeggenschap staan van natuurlijke personen of rechtspersonen die in de Russische Federatie zijn gevestigd, is verboden met ingang van 1 januari 2026.

Artikel 6

Overgangsfase voor lng-terminaldiensten op basis van bestaande contracten

Als de verlener van langlopende lng-terminaldiensten aan de douaneautoriteiten kan aantonen dat die diensten worden verleend op basis van een contract dat vóór 17 juni 2025 is gesloten, en daarna niet is gewijzigd, is artikel 5 van toepassing met ingang van 1 januari 2028.

HOOFDSTUK III

VERSTREKKING EN UITWISSELING VAN RELEVANTE INFORMATIE

Artikel 7

Verstreking van relevante informatie door importeurs

1. Importeurs van aardgas verstrekken de douaneautoriteiten alle relevante informatie die nodig is om de artikelen 3 en 4 toe te passen, met name passende informatie om te kunnen verifiëren of het aardgas afkomstig is uit of rechtstreeks of onrechtstreeks wordt ingevoerd uit de Russische Federatie.

Met het oog op de toepassing van artikel 4 verstrekken importeurs van aardgas de douaneautoriteiten en de overige autoriteiten die betrokken zijn bij de monitoring overeenkomstig de artikelen 9 en 10, passende informatie om te kunnen beoordelen of de in dat artikel gestelde voorwaarden zijn vervuld.

2. De in lid 1 bedoelde informatie omvat minstens al het volgende:

- a) de datum waarop het gasleveringscontract is gesloten;
- b) de duur van het gasleveringscontract;
- c) de in het contract overeengekomen hoeveelheden gas, met inbegrip van alle opwaartse of neerwaartse flexibiliteitsrechten;
- d) de identiteit van de partijen bij het gasleveringscontract, met inbegrip van, voor partijen die in de EU zijn geregistreerd, hun nummer in het systeem voor de registratie en identificatie van marktdeelnemers (EORI);
- e) de producent van het gas en het land van productie, en, voor zover van toepassing, het land waar het gas verder is verwerkt;
- f) voor de invoer van lng, de haven van eerste lading;
- g) de plaatsen van levering, met inbegrip van mogelijke flexibiliteitsbepalingen met betrekking tot de plaats van levering;
- h) alle wijzigingen van het gasleveringscontract, waarbij wordt aangegeven wat er inhoudelijk is gewijzigd en op welke datum, met uitzondering van wijzigingen die uitsluitend betrekking hebben op de prijs van het gas.

3. Douaneautoriteiten of andere autoriteiten die betrokken zijn bij de monitoring overeenkomstig de artikelen 9 en 10 mogen gedetailleerdere informatie vragen, met uitzondering van informatie over de prijs, als deze informatie nodig is om te beoordelen of de in de artikelen 3 en 4 uiteengezette voorwaarden zijn vervuld. De douaneautoriteiten mogen importeurs met name vragen om de tekst van sommige bepalingen van het gasleveringscontract of van het volledige gasleveringscontract, met uitzondering van informatie over de prijs, met name wanneer bepaalde contractbepalingen met elkaar in verband staan of wanneer volledige kennis van de formulering van de contractbepalingen van cruciaal belang is voor de beoordeling. Als de douaneautoriteiten van mening zijn dat de verstrekte informatie niet volstaat, mogen zij weigeren toestemming te geven om de goederen in het vrije verkeer te brengen.

4. Aardgas dat de Unie binnenkomt via de volgende interconnectiepunten wordt verondersteld rechtstreeks of onrechtstreeks te zijn uitgevoerd uit de Russische Federatie, tenzij de importeur ondubbelzinnig aan de douaneautoriteiten kan aantonen dat het ingevoerde aardgas afkomstig is uit een ander land dan de Russische Federatie maar is doorgevoerd via de Russische Federatie:

- a) Imatra (FI/RU);
- b) Narva (EE/RU);
- c) Värskä (EE/RU);
- d) Luhamaa (LV/RU);
- e) Šakiai (LT/RU);
- f) Kotlovka (LT/BY);
- g) Kondratki (PL/BY);
- h) Wysokoje (PL/BY);
- i) Tietarowka (PL/BY);
- j) Kobryn (PL/BY);
- k) Greifswald (DE/RU);
- l) Strandzha 2 (BG)/Malkoclar (TR) – TurkStream;
- m) Kiskundorozsma-2 (HU) / Horgos (RS);
- n) Kiskundorozsma (HU/RS);
- o) Kireevo (BG) / Zaychar (RS);
- p) Kalotina (BG)/ Dimitrovgrad (RS).

Artikel 8

Verstreking van relevante informatie door verleners van lng-terminaldiensten

Verleners van lng-terminaldiensten aan klanten die in de Russische Federatie zijn gevestigd of onder zeggenschap staan van natuurlijke personen of rechtspersonen die in de Russische

Federatie zijn gevestigd, verstrekken de douaneautoriteiten relevante informatie voor de toepassing van de artikelen 5 en 6.

Artikel 9

Effectieve monitoring

Douaneautoriteiten en, voor zover relevant, bevoegde autoriteiten en regelgevende instanties en het Agentschap voor de samenwerking tussen energieregulators (ACER), zorgen voor de effectieve monitoring van de bepalingen van hoofdstuk II, indien nodig door gebruik te maken van hun volledige handhavingsbevoegdheden, en werken nauw samen met relevante nationale autoriteiten, autoriteiten van andere lidstaten, ACER of de Commissie.

Artikel 10

Informatie-uitwisseling

Douaneautoriteiten wisselen de informatie die zij hebben ontvangen van aardgasimporteurs uit met regelgevende instanties, bevoegde autoriteiten, ACER en de Commissie, in de mate dat dit nodig is om effectief te kunnen beoordelen of de in de artikelen 3 tot en met 6 van deze verordening uiteengezette voorwaarden zijn vervuld. In de mate dat dit nodig is, wisselen douaneautoriteiten uit verschillende lidstaten informatie uit die zij ontvangen van aardgasimporteurs en werken zij samen om omzeiling te vermijden. Zij maken gebruik van bestaande instrumenten en gegevensbanken die het mogelijk maken relevante informatie effectief uit te wisselen tussen nationale autoriteiten in hun lidstaat en autoriteiten in andere lidstaten, of zetten dergelijke instrumenten op, indien nodig.

Op basis van de gegevens die ACER in het kader van deze verordening heeft ontvangen en eigen informatie publiceert ACER uiterlijk op 31 augustus 2026 en 31 augustus 2027 een verslag waarin een overzicht wordt gegeven van de contracten voor de levering van gas dat afkomstig is of rechtstreeks of onrechtstreeks wordt uitgevoerd uit Rusland, en waarin de gevolgen van de diversificatie voor de energiemarkten worden beoordeeld.

De Commissie en ACER wisselen relevante informatie over contracten voor de invoer van Russisch gas waarover zij beschikken uit met douaneautoriteiten, voor zover dit nodig is om de handhaving van deze verordening te vergemakkelijken.

HOOFDSTUK IV
NATIONALE DIVERSIFICATIEPLANNEN

Artikel 11

Nationale diversificatieplannen voor aardgas

1. De lidstaten stellen een diversificatieplan op waarin maatregelen, mijlpalen en potentiële belemmeringen voor de diversificatie van hun gasvoorziening worden beschreven, teneinde vóór de datum waarop het volledige verbod op invoer uit Rusland van kracht wordt, namelijk 1 januari 2028, een einde te maken aan alle invoer van aardgas dat afkomstig is of rechtstreeks of onrechtstreeks wordt ingevoerd uit de Russische Federatie.

2. Het nationale diversificatieplan voor aardgas omvat al het volgende:

a) beschikbare informatie over het volume ingevoerd aardgas dat afkomstig is of rechtstreeks of onrechtstreeks wordt ingevoerd uit de Russische Federatie op basis van bestaande leveringscontracten, en over lng-terminaldiensten waarvoor contracten zijn gesloten door in de Russische Federatie gevestigde natuurlijke of rechtspersonen, voor zover van toepassing;

b) een duidelijke beschrijving van de maatregelen die op nationaal niveau zijn genomen en gepland om aardgas te vervangen dat afkomstig is of rechtstreeks of onrechtstreeks wordt ingevoerd uit de Russische Federatie, met inbegrip van de hoeveelheden die naar verwachting zullen worden uitgefaseerd, de mijlpalen en de tijdlijn voor de uitvoering en, indien beschikbaar, de geplande opties voor alternatieve leveringen en aanvoerroutes. Dergelijke maatregelen kunnen met name betrekking hebben op het gebruik van het AggregateEU-platform krachtens artikel 43 van Richtlijn (EU) 2024/1789, steunmaatregelen voor diversificatie-inspanningen van energiemaatschappijen, de samenwerking met regionale groepen zoals de Groep op hoog niveau gasconnectiviteit in Centraal- en Zuidoost-Europa, de identificatie van alternatieven voor de invoer van aardgas via elektrificatie, energie-efficiëntiemaatregelen, stimulansen voor de productie van biogas, biomethaan en schone waterstof, de uitrol van maatregelen op het gebied van hernieuwbare energie of vrijwillige beperking van de vraag;

c) de identificatie van potentiële technische, contractuele of regelgevende belemmeringen voor de vervanging van aardgas dat afkomstig is of rechtstreeks of onrechtstreeks wordt ingevoerd uit de Russische Federatie, en opties om die belemmeringen uit de weg te ruimen.

3. Uiterlijk op 1 maart 2026 stellen de lidstaten de Commissie in kennis van hun nationale diversificatieplannen aan de hand van de template in bijlage I.

4. De Commissie faciliteert de voorbereiding en uitvoering van de nationale diversificatieplannen voor aardgas, voor zover van toepassing. De lidstaten brengen regelmatig verslag uit aan de bij artikel 4 van Verordening (EU) 2017/1938 opgerichte Groep coördinatie gas over de vooruitgang die geboekt is bij de voorbereiding, vaststelling en uitvoering van die plannen. Op basis van de nationale diversificatieplannen beoordeelt de Commissie de implementatie van de uitfasering van Russisch gas en brengt zij verslag uit aan de Groep coördinatie gas, krachtens artikel 13 van deze verordening.

Artikel 12

Nationale diversificatieplannen voor olie

1. Als lidstaten olie invoeren die afkomstig is of rechtstreeks of onrechtstreeks wordt ingevoerd uit de Russische Federatie, stellen zij een diversificatieplan op met maatregelen, mijlpalen en potentiële belemmeringen voor de diversificatie van hun olievoorziening, teneinde vóór 1 januari 2028 een einde te maken aan de invoer van olie die afkomstig is of rechtstreeks of onrechtstreeks wordt ingevoerd uit de Russische Federatie.

2. Het nationale diversificatieplan voor olie omvat al het volgende:

a) beschikbare informatie over het volume rechtstreeks of onrechtstreeks ingevoerde olie uit Rusland op basis van bestaande leveringscontracten;

b) maatregelen die op nationaal niveau zijn gepland om olie te vervangen die afkomstig is of rechtstreeks of onrechtstreeks wordt ingevoerd uit de Russische Federatie, met inbegrip van de hoeveelheden die naar verwachting zullen worden uitgefaseerd, de mijlpalen en de tijdlijn voor de uitvoering, en opties voor alternatieve leveringen en aanvoerroutes;

c) potentiële technische of regelgevende belemmeringen voor de vervanging van olie die afkomstig is of rechtstreeks of onrechtstreeks wordt ingevoerd uit de Russische Federatie, en opties om die belemmeringen uit de weg te ruimen.

3. Uiterlijk op 1 maart 2026 stellen de lidstaten de Commissie in kennis van hun nationale diversificatieplannen overeenkomstig/aan de hand van de template in bijlage II.

4. De Commissie faciliteert de voorbereiding en uitvoering van de nationale diversificatieplannen voor olie, voor zover van toepassing. De lidstaten brengen regelmatig verslag uit aan de bij artikel 17 van Richtlijn 2009/119/EG³⁵ opgerichte Groep coördinatie olie over de vooruitgang die geboekt is bij de voorbereiding, vaststelling en uitvoering van die nationale diversificatieplannen.

³⁵ Richtlijn 2009/119/EG van de Raad van 14 september 2009 houdende verplichting voor de lidstaten om minimumvoorraden ruwe aardolie en/of aardolieproducten in opslag te houden (PB L 265 van 9.10.2009, blz. 9, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/119/oj>).

5. Als in een nationaal diversificatieplan voor olie wordt vastgesteld dat het risico bestaat dat de doelstelling om Russische olie tegen 1 januari 2028 uit te faseren, niet zal worden gehaald, kan de Commissie, na het plan te hebben beoordeeld, een aanbeveling richten aan de lidstaat in kwestie betreffende de wijze waarop de uitfasering tijdig kan worden uitgevoerd. Naar aanleiding daarvan moet de lidstaat zijn diversificatieplan binnen drie maanden actualiseren, rekening houdend met de aanbeveling van de Commissie.

HOOFDSTUK V

MONITORING VAN DE GASVOORZIENINGSZEKERHEID

Artikel 13

Wijzigingen van Verordening (EU) 2017/1938

Verordening (EU) 2017/1938 wordt als volgt gewijzigd:

1) in artikel 2 worden de volgende punten 33) en 34) toegevoegd:

“33) “take-or-pay-bepaling”: een contractbepaling waarbij de koper wordt verplicht om ofwel een gespecificeerde minimumhoeveelheid gas af te nemen in een bepaalde periode, ofwel voor die hoeveelheid te betalen, ongeacht of het gas daadwerkelijk wordt ontvangen;

34) “deliver-or-pay-bepaling”: een contractbepaling waarbij de verkoper wordt verplicht een contractueel overeengekomen boete te betalen als het gas niet wordt geleverd.”;

2) artikel 14, lid 6, wordt als volgt gewijzigd:

a) aan de eerste alinea wordt het volgende punt c) toegevoegd:

“c) aan de Commissie en de betrokken bevoegde autoriteit, de volgende informatie met betrekking tot contracten voor de levering van aardgas dat afkomstig is of rechtstreeks of onrechtstreeks wordt uitgevoerd uit de Russische Federatie:

i) de in artikel 7, lid 2, van Verordening (EU) XX/2025 (de onderhavige verordening) bedoelde informatie;

ii) informatie over hoeveelheden die moeten worden geleverd en afgenomen, met inbegrip van mogelijke flexibiliteitsmechanismen krachtens take-or-pay- of deliver-or-pay-bepalingen;

- iii) leveringsschema's (lng) of nominaties (leidinggas);
- iv) mogelijke contractuele flexibiliteitsmechanismen met betrekking tot de jaarlijks overeengekomen hoeveelheden, met inbegrip van navulhoeveelheden;
- v) voorwaarden voor de opschorting of stopzetting van gasleveringen, met inbegrip van overmachtsbepalingen;
- vi) welke wetten van toepassing zijn op het contract en welk arbitragemechanisme is gekozen;
- vii) belangrijke elementen van andere commerciële overeenkomsten die relevant zijn voor de uitvoering van het gasleveringscontract, met uitzondering van prijsinformatie.”;

b) de volgende derde en vierde alinea worden toegevoegd:

“De in punt c) bedoelde informatie wordt voor elk contract in uitgesplitst formaat verstrekt, met inbegrip van de volledige relevante tekstgedeelten, met uitzondering van prijsinformatie, met name wanneer volledige kennis van de formulering van de contractbepalingen van cruciaal belang is voor de voorzieningszekerheid of wanneer bepaalde contractbepalingen met elkaar in verband staan.

Verleners van lng-terminaldiensten verstrekken de Commissie informatie over diensten die geboekt zijn door klanten van de Russische Federatie die onder de zeggenschap staan van ondernemingen uit de Russische Federatie, met inbegrip van de overeengekomen diensten en hoeveelheden en de looptijd van het contract.”;

3) in artikel 17 wordt de tweede alinea vervangen door:

“De Commissie monitort permanent de blootstelling van het energiesysteem van de Unie aan Russische gasleveringen, met name op basis van informatie die krachtens artikel 14, lid 6, punt c), aan bevoegde autoriteiten is verstrekt.

De Commissie beoordeelt de uitvoering van de uitfasering van Russisch gas overeenkomstig Verordening (EU) XX/2025 op nationaal, regionaal en Unieniveau, op basis van de nationale diversificatieplannen krachtens artikel 11 van die verordening. Over deze beoordeling wordt verslag uitgebracht aan de Groep coördinatie gas.

Op basis van de conclusies van de in de derde alinea bedoelde beoordeling publiceert de Commissie een jaarverslag met een uitgebreid overzicht van de vooruitgang die de lidstaten hebben geboekt bij de uitvoering van hun nationale diversificatieplannen.

Voor zover relevant kan het in de vierde alinea bedoelde verslag vergezeld gaan van een aanbeveling van de Commissie met mogelijke acties en maatregelen om de diversificatie van de gasvoorziening en een tijdige uitfasering van Russisch gas te garanderen.

De betrokken lidstaten moeten hun nationaal diversificatieplan binnen drie maanden actualiseren, rekening houdend met de aanbeveling van de Commissie.”.

HOOFDSTUK VI

SLOTBEPALINGEN

Artikel 14

Beroepsgeheim

1. Alle krachtens deze verordening ontvangen, uitgewisselde of verzonden vertrouwelijke informatie is onderworpen aan de in dit artikel vastgestelde voorwaarden betreffende het beroepsgeheim.
2. De geheimhoudingsplicht geldt voor alle personen die werken of hebben gewerkt voor autoriteiten die betrokken zijn bij de toepassing van deze verordening of alle natuurlijke of rechtspersonen aan wie de relevante autoriteiten hun bevoegdheden hebben gedelegeerd, met inbegrip van auditors en deskundigen waarmee de bevoegde autoriteiten een contract hebben gesloten.
3. Informatie die onder het beroepsgeheim valt, wordt niet bekendgemaakt aan andere personen of autoriteiten, behalve krachtens bepalingen die zijn vastgesteld in Uniewetgeving of nationale wetgeving.
4. Alle informatie die in het kader van deze verordening wordt uitgewisseld tussen de relevante autoriteiten en die betrekking heeft op zakelijke of operationele omstandigheden en andere economische of persoonlijke kwesties wordt als vertrouwelijk beschouwd en is onderworpen aan de geheimhoudingsplicht, behalve als de bevoegde autoriteit ten tijde van de mededeling ervan verklaart dat die informatie mag worden bekendgemaakt of als de bekendmaking ervan noodzakelijk is in het kader van juridische procedures.

Artikel 15

Monitoring en toetsing

De Commissie monitort voortdurend de ontwikkeling van de energiemarkt van de Unie, met name met betrekking tot de potentiële gasleveringsafhankelijkheid of andere voorzieningsrisico's in verband met de invoer van energie uit de Russische Federatie. In het geval van plotse en significante ontwikkelingen die de voorzieningszekerheid van een of meer lidstaten ernstig bedreigen, mag de Commissie een of meer lidstaten toestaan om de toepassing van hoofdstuk twee van deze verordening geheel of gedeeltelijk tijdelijk op te schorten. Het besluit van de Commissie mag bepaalde voorwaarden bevatten, met name om te garanderen dat elke opschorting strikt beperkt blijft tot het aanpakken van de dreiging.

Artikel 16

Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking op de dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat.

Gedaan te Straatsburg,

De voorzitter